

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
Δ/ΝΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ
ΥΠΗΡ. ΓΡΑΜΜΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΓΟ: «**ΕΚΧΟΡΤΩΣΕΙΣ –ΕΚΘΑΜΝΩΣΕΙΣ**
ΚΑΙ ΚΛΑΔΕΜΑ Ή ΚΟΠΗ ΜΕΓΑΛΩΝ
ΔΕΝΔΡΩΝ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΤΩΝ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΚΑΙ
ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΣΕ ΣΤΑ
ΟΡΙΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΣΙΑΣ ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΑΣ»
(Α.Δ. 1809)

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 59.250,01 € (χωρίς Φ.Π.Α.)

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Α.Δ. 1809

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

A. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	σελ.
Άρθρο 1. Αντικείμενο των γενικών όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων _____	4
Άρθρο 2. Ισχύουσες διατάξεις. _____	4
Άρθρο 3. Σειρά ισχύος τευχών δημοπράτησης και λοιπών στοιχείων της μελέτης. _____	4
Άρθρο 4. Μελέτη των συνθηκών κατασκευής του έργου. _____	4
Άρθρο 5. Περιεχόμενα των τιμών μονάδος του Τιμολογίου και δαπάνες που βαρύνουν τον Ανάδοχο. _____	4
Άρθρο 6. Προσαρμογή-συμπλήρωση Μελετών του έργου. _____	5
Άρθρο 7. Προέλευση υλικών και έτοιμων ή ημικατεργασμένων προϊόντων. _____	5
Άρθρο 8. Τιμές μονάδος νέων εργασιών. _____	5
Άρθρο 9. Ασφάλιση Προσωπικού. _____	5
Άρθρο 10. Τήρηση Νόμων, Αστυνομικών και λοιπών διατάξεων. _____	6
Άρθρο 11. Ευθύνη Αναδόχου. _____	6
Άρθρο 12. Σήμανση κατά το στάδιο εκτέλεσης των εργασιών. _____	6
Άρθρο 13. Εγκαταστάσεις Επιχειρήσεων και Οργανισμών κοινής ωφελείας (Ο.Κ.Ω). _____	6
Άρθρο 14. Σύνταξη Μητρώου του έργου. _____	6
Άρθρο 15. Υλικά κυρίου του έργου - Προσωρινές εγκαταστάσεις του Αναδόχου. Προστατευτικές κατασκευές. _____	6
Άρθρο 16. Καθαρισμός εργοταξίων, κατασκευών και εγκαταστάσεων. _____	7
Άρθρο 17. Απαλλοτριώσεις _____	7
 B. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ	
Άρθρο 1. Αντικείμενο των Ειδικών Όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων _____	8
Άρθρο 2. Αντικείμενο της Εργολαβίας _____	8
Άρθρο 3. Ορισμοί - Γλώσσα - Επίβλεψη Έργου _____	8
Άρθρο 4. Ισχύουσες Τεχνικές Προδιαγραφές _____	9
Άρθρο 5. Γενική Ισχύς Συμβατικού Τιμολογίου _____	10
Άρθρο 6. Ευθύνες Αναδόχου στο Έργο _____	10
Άρθρο 7. Προσωπικό του Αναδόχου _____	11
Άρθρο 8. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου _____	11
Άρθρο 9. Πιστοποίηση αξίας εκτελεσθεισών εργασιών - Τρόποι επιμέτρησης _____	11
Άρθρο 10 : Ποιότητα του Έργου _____	12
Άρθρο 11. Ευθύνες Αναδόχου και Υποχρεώσεις _____	13
Άρθρο 13. Ασφαλίσεις _____	13
Άρθρο 14 : Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο _____	15
Άρθρο 15. Ηλεκτροδότηση - Τηλέφωνα - Οδοί προσπέλασης _____	20
Άρθρο 16 Διευκολύνσεις σε άλλους εργολάβους _____	21
Άρθρο 17. Διεξαγωγή της κυκλοφορίας κατά τη διάρκεια εκτέλεσως των έργων _____	21
Άρθρο 18. Αποθέσεις υλικών _____	21
Άρθρο 19. Πηγές λήψεως και θέσεις αποθέσεως ακαταλλήλων ή πλεοναζόντων υλικών _____	21

Άρθρο 20. Οδοί προσπέλασης προς θέσεις λήψης υλικών και προς το έργο	21
Άρθρο 21. Προθεσμίες – Είδη εργασιών - Λοιπές υποχρεώσεις του αναδόχου	21
Άρθρο 22. Ποινικές ρήτρες	23
Άρθρο 23 Περιεχόμενα κονδυλίου απροβλέπτων δαπανών προϋπολογισμού	23
Άρθρο 24. Ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους αναδόχου - Επιβαρύνσεις	23
Άρθρο 25. Κανονισμός Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών	23
Άρθρο 26. Προκαταβολές	23
Άρθρο 27 Διεύθυνση Έργων - Εκλογή προσωπικού - Μηχανικά μέσα	23
Άρθρο 28. Καθαρισμός εργοταξίου, κατασκευών και εγκαταστάσεων	23
Άρθρο 29. Τμηματική παραλαβή τμήματος αυτοτελούς χρήσεως	24
Άρθρο 30. Αναθεώρηση συμβατικών τιμών	24
Άρθρο 31. Ειδικές δαπάνες βαρύνουσες τον ανάδοχο	24
Άρθρο 32. Κρατήσεις λόγω εγγυήσεως	24
Άρθρο 33. Φορολογικές υποχρεώσεις	24
Άρθρο 34. Τήρηση Νόμων, Αστυνομικών Διατάξεων, Έκδοση Αδειών	24
Άρθρο 35. Νυχτερινή, Υπερωριακή Εργασία, Εργασία σε Αργίες και Εορτές	25
Άρθρο 36. Προσωρινή παραλαβή - Χρόνος εγγύησης - Οριστική παραλαβή	25
Άρθρο 37. Σύνταξη μητρώου του έργου	25
Άρθρο 38. Πινακίδες ενδεικτικές του Έργου - Φωτογραφίες	25
Άρθρο 39. Προστασία του Περιβάλλοντος - Περιορισμοί στις δραστηριότητες του Αναδόχου	26
Άρθρο 40. Ειδικοί συμβατικοί όροι.	26

Σ.Α.Υ.
Φ.Α.Υ.

A. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Άρθρο 1.-Αντικείμενο των Γενικών Όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων

Το παρόν κεφάλαιο των Γενικών Όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων αφορά τους γενικούς συμβατικούς όρους, με βάση τους οποίους, σε συνδυασμό με τους όρους των λοιπών τευχών δημοπράτησης και στοιχείων της μελέτης θα εκτελεστούν από τον Ανάδοχο που θα αναδειχθεί, τα πάσης φύσεως έργα της Ο.Σ.Ε. Α.Ε.

Άρθρο 2.-Ισχύουσες διατάξεις

Για την δημοπράτηση του έργου, την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, θα ισχύσει ο Ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»

Των σε εκτέλεση των ανωτέρω Νόμου εκδοθεισών αποφάσεων, καθώς και των λοιπών διατάξεων που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της παρούσας εργολαβίας και γενικότερα κάθε διάταξης (Νόμος, Προεδρικό Διάταγμα, Απόφαση, Εγκύκλιος) που διέπει την εκτέλεση του έργου και την συγχρηματοδότησή του μέσω της παρούσας σύμβασης έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά ανωτέρω, και όπως όλες οι ανωτέρω διατάξεις, ρητές ή μη, ισχύουν κατά την ημέρα δημοσίευσης της περίληψης της Διακήρυξης του παρόντος διαγωνισμού.

1. Οι διατάξεις Ν. 1642/86 για το Φ.Π.Α. (ΦΕΚ Α' 25/86) και
  - Ν. 2362/95 - Δημόσιο Λογιστικό (ΦΕΚ 247 Α'/95)
  - Ν. 3310/05 όπως τροποποιήθηκε με το Ν.3414/05
  - Ν. 2522/97 - Δικαστική προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο (ΦΕΚ Α' 178/97)
  - Ν. 3021/2002 (ΦΕΚ. Α 143/19-6-2002)
  - Ν. 3060/2002 (ΦΕΚ. 242Α/11-10-2002)
  - Ν. 3090/2002 (ΦΕΚ. 329Α/24-12-2002)
2. Το άρθρο 8 - κρατικές προμήθειες - του Ν. 2741/99 (προσυμβατικός έλεγχος) (ΦΕΚ 199 Α' /28-09-1999), όπως ισχύει με το Ν.3414/05.
3. Το Π.Δ. 57/00 (ΦΕΚ 45/2-3-00) και το Π.Δ. 22/02 (ΦΕΚ 17/4-2-02) (προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς το Κοινοτικό Δίκαιο, σχετικά με τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών, έργων και υπηρεσιών και ειδικότερα προς τις διατάξεις της Οδηγίας 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14 Ιουνίου 1993, και της Οδηγίας ΕΚ-4/98 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16 Φεβρουαρίου 1998, αντίστοιχα).

Άρθρο 3.-Σειρά ισχύος τευχών δημοπράτησης και λοιπών στοιχείων της μελέτης

Τα τεύχη δημοπράτησης αλληλοσυμπληρώνονται, σε περίπτωση δε ασυμφωνίας μεταξύ των περιεχομένων σε αυτά όρων, η σειρά ισχύος των παραπάνω τευχών καθορίζεται στη Διακήρυξη Δημοπρασίας.

Άρθρο 4.-Μελέτη των συνθηκών κατασκευής του έργου

Η με υποβολή προσφοράς συμμετοχή στη δημοπρασία αποτελεί αμάχητο τεκμήριο ότι οι διαγωνιζόμενοι έχουν επισκεφθεί και πλήρως ελέγξει τη φύση και την τοποθεσία του έργου και έχουν πλήρη γνώση των γενικών και τοπικών συνθηκών κατασκευής του, κυρίως σε ό,τι αφορά, θέσεις προσωρινής ή οριστικής απόθεσης άχρηστων προϊόντων, τη μεταφορά, διάθεση, διαχείριση και αποθήκευση υλικών, τη δυνατότητα εξασφάλισης εργατοτεχνικού εν γένει προσωπικού, νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και οδών προσπέλασης κλπ, και άλλα θέματα, που με οποιοδήποτε τρόπο μπορούν να επηρεάσουν τις εργασίες, την πρόοδο ή το κόστος αυτών, σε συνδυασμό με τους όρους της Σύμβασης. Επίσης, ο Ανάδοχος αποδέχεται ότι έχει μελετήσει, με σκοπό τη συμμόρφωσή του, τα εγκεκριμένα διαγράμματα και σχέδια της μελέτης και τα λοιπά συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας, που περιλαμβάνονται στο φάκελο της δημοπρασίας και αποτελούν, μαζί με τη διακήρυξη, τη βάση της προσφοράς του καθώς και ότι αποδέχεται και ανεπιφύλακτα αναλαμβάνει να εκτελέσει όλες τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τις παραπάνω συνθήκες και όρους. Παράλειψη του Αναδόχου προς ενημέρωσή του με κάθε δυνατή πληροφορία που αφορά τους όρους της σύμβασης δεν απαλλάσσει αυτόν από την ευθύνη για την πλήρη συμμόρφωσή του προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ρυθμίζει το πρόγραμμα των εργασιών έτσι ώστε να μη παρεμποδίζει την εργασία άλλων εργοταξίων.

Άρθρο 5.-Περιεχόμενα των τιμών μονάδος του τιμολογίου και δαπάνες που βαρύνουν τον Ανάδοχο

Οι συμβατικές τιμές μονάδος του ισχύοντος τιμολογίου αναφέρονται σε εργασίες πλήρως περαιωμένες, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Οι τιμές αυτές προσαυξημένες κατά το, κατά νόμο, ποσοστό γενικών εξόδων και εργολαβικού οφέλους του Αναδόχου, περιλαμβάνουν όλες τις προς τούτο απαραίτητες εργασίες για την πλήρη και έντεχνο κατασκευή των έργων και καλύπτουν όλες τις άμεσες ή έμμεσες δαπάνες του Αναδόχου και, με την επιφύλαξη των περί αναθεώρησης

τιμών κειμένων διατάξεων, αποτελούν πλήρη αποζημίωση του Αναδόχου για την κατά τα ανωτέρω εκτέλεση των εργασιών.

Άρθρο 6.-Προσαρμογή - Συμπλήρωση μελετών του έργου

- 6.1 Ο ανάδοχος υποχρεούται, χωρίς ιδιαίτερα αποζημίωση, με βάση τις χορηγούμενες σ' αυτόν μελέτες, τις έγγραφες οδηγίες της Υπηρεσίας, και τις εγκεκριμένες από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων προδιαγραφές εκπονήσεως μελετών, να προβεί, επί παρουσία του εκπροσώπου της Υπηρεσίας, στην επί του εδάφους εφαρμογή των μελετών, στις αναπασσαλώσεις και χωροσταθμίσεις των αξόνων του έργου, στον έλεγχο και λήψη των απαιτούμενων συμπληρωματικών στοιχείων προς συμπλήρωση και προσαρμογή των εγκεκριμένων στοιχείων της οριστικής μελέτης, καθώς επίσης στην σήμανση της ζώνης καταλήψεως των έργων.
- 6.2 Ο Ανάδοχος υποχρεούται επίσης, μετά έγγραφο εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, να εκπονήσει τις μελέτες που θα κριθούν αναγκαίες, για τη συμπλήρωση των στοιχείων της οριστικής μελέτης, εφαρμοζομένων εν προκειμένω των σχετικών διατάξεων του Ν. 4412/2016. Η αμοιβή για τις μελέτες αυτές περιλαμβάνεται ανηγμένη στην Προσφορά του. Επίσης υποχρεούται να προσαρμόσει την οριστική μελέτη προς τα δεδομένα του εδάφους χωρίς όμως να δικαιούται ιδιαίτερη αμοιβή γι' αυτό, δεδομένου ότι θεωρείται ότι η σχετική δαπάνη βαρύνει τον Ανάδοχο και είναι ανηγμένη στην προσφορά του.
- 6.3 Οι μελέτες θα υποβάλλονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στους Ειδικούς Όρους της Σ.Υ. και θα συντάσσονται με βάση τις ισχύουσες Προδιαγραφές σύνταξης μελετών και τις σχετικές οδηγίες ή εντολές της Υπηρεσίας.
- 6.4 Για τις λοιπές μελέτες που υποχρεούται να εκπονήσει ο Ανάδοχος, γίνεται ρητή αναφορά στα λοιπά συμβατικά τεύχη.

Άρθρο 7.-Προέλευση υλικών και έτοιμων ή ημικατεργασμένων προϊόντων

Όπου στα Τιμολόγια της μελέτης ή στις Τεχνικές Περιγραφές ή στις Τεχνικές Προδιαγραφές ή στις Συγγραφές Υποχρεώσεων ή στα Σχέδια, πίνακες υλικών κλπ αναφέρονται προϊόντα συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερες μέθοδοι, εκτός εάν οι αναφορές αυτές δικαιολογούνται και είναι αδύνατον να γίνουν περιγραφές των αντικειμένων της Σύμβασης μέσω τεχνικών προδιαγραφών και περιγραφών που να είναι αρκούτως ακριβείς και κατανοητές και συγκεκριμένα όπου αναφέρονται οι λέξεις «τύπου» συγκεκριμένης ονομασίας ή προέλευσης, νοείται ότι συμπληρώνεται με τη φράση «ή ισοδύναμο και εφάμιλλο τεχνικών χαρακτηριστικών» σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 7 του Π.Δ. 23/93 για την προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας για τα Δημόσια Έργα, προς τις διατάξεις των οδηγιών 71/304, 71/305, 78/669 ,89/440 και 89/665 της ΕΟΚ.

Άρθρο 8.- Τιμές μονάδος νέων εργασιών

- 8.1 Για τον καθορισμό τιμών μονάδος νέων εργασιών, όπου από το Νόμο προβλέπεται ότι θα εφαρμόζονται τα εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), διευκρινίζεται ότι αυτά θα εφαρμόζονται άσχετα με τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει ο ανάδοχος για την εκτέλεση των εργασιών (δηλαδή μικρό ή μεγάλο αριθμό μηχανημάτων, τύπων γνωστών ή άλλων, καινούργιων ή όχι, εργατικά χέρια στο σύνολο ή σε μέρος, σε μικρή ή σε μεγάλη αναλογία κλπ).
- 8.2 Στους Ειδικούς Όρους της παρούσας αναφέρονται ποια εγκεκριμένα ή συμβατικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών) ισχύουν για τις τιμές μονάδος νέων εργασιών του έργου.

Άρθρο 9.- Ασφάλιση προσωπικού

- 9.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίζει στο ΙΚΑ όλο το προσωπικό που απασχολεί, σύμφωνα με τις οικείες περί ΙΚΑ διατάξεις.
- 9.2 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίζει κατά ατυχημάτων, σε Ασφαλιστικές Εταιρείες αναγνωρισμένες από το Κράτος, το εργατοτεχνικό και λοιπό προσωπικό του που απασχολείται στα εργοτάξια του έργου, εφόσον τούτο δεν υπάγεται στις περί ΙΚΑ διατάξεις.
- 9.3 Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ έχει την αποκλειστική και πλήρη ευθύνη για την ασφαλή εκτέλεση του ΕΡΓΟΥ.
Για το σκοπό αυτό ο Ανάδοχος οφείλει:
  - α) να συμμορφωθεί με την κείμενη νομοθεσία για την ασφάλεια [ενδεικτικός πίνακας (όχι εξαντλητικός) νομοθετημάτων που ισχύουν αναφέρεται σε άρθρο των Ειδικών όρων της παρούσας.
  - β) να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα, μέσα και συστήματα ασφαλείας για την αποφυγή ατυχημάτων στο ΕΡΓΟ, σε προσωπικό που απασχολείται στο ΕΡΓΟ, σε τρίτους, στο περιβάλλον και σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, υλικά του ΕΡΓΟΥ ή τρίτων, εξαιτίας των δραστηριοτήτων των και των δραστηριοτήτων των υπεργολάβων του.
  - γ) να αναπτύξει Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας που να ικανοποιεί τις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται στους Ειδικούς όρους της παρούσας.
  - δ) να εντάξει στο οργανόγραμμα του εργοταξίου Θέση Διαχείρισης Ασφάλειας σύμφωνα με τα οριζόμενα στους Ειδικούς όρους της παρούσας.

9.4 Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ διατηρεί το δικαίωμα να επιθεωρεί τον ΑΝΑΔΟΧΟ προκειμένου να διαπιστώσει ότι ο τελευταίος συμμορφώνεται ικανοποιητικά με τις παραπάνω προβλεπόμενες απαιτήσεις. Εφόσον κατά την επιθεώρηση η ΥΠΗΡΕΣΙΑ διαπιστώσει παραλήψεις ή αποκλίσεις στην τήρηση των απαιτήσεων αυτών και εφόσον το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να ζητήσει τη λήψη πρόσθετων μέτρων, μέσω και συστημάτων ασφαλείας, την ολική ή μερική κατάργηση ή/και τροποποίηση ληφθέντων μέτρων, μέσω και συστημάτων ασφαλείας από τον ΑΝΑΔΟΧΟ, χωρίς αυτό να απαλλάσσει τον ΑΝΑΔΟΧΟ από τις ευθύνες που έχει σύμφωνα με το νόμο και τη σύμβαση και χωρίς να δίνει σ' αυτόν το δικαίωμα για πρόσθετη αποζημίωση.

9.5 Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ οφείλει να συμμορφωθεί με τις σχετικές εντολές της ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ.

Άρθρο 10.- Τήρηση Νόμων, Αστυνομικών και λοιπών διατάξεων

Ο Ανάδοχος, ως υπεύθυνος για τη τήρηση των Νόμων κ.λπ., όπως ορίζεται στο Ν. 4412/2016, υποχρεούται να ανακοινώνει χωρίς αμέλεια στην Διευθύνουσα Υπηρεσία τις κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του έργου απευθυνόμενες ή κοινοποιούμενες σε αυτόν σχετικές διαταγές και εντολές των διαφόρων Αρχών, σχετικά με υποδεικνυόμενα μέτρα ελέγχου και ασφαλείας κλπ.

Άρθρο 11.- Ευθύνη Αναδόχου

11.1 Σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη και τις διατάξεις του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα, τόσο για την εφαρμογή των μελετών, όσο και για την ποιότητα και αντοχή των έργων, μόνος υπεύθυνος είναι ο Ανάδοχος, ενώ ο από την Υπηρεσία ασκούμενος σχετικός έλεγχος δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από αυτή την ευθύνη.

11.2 Επίσης ο Ανάδοχος είναι εξ ολοκλήρου μόνος υπεύθυνος για την εκλογή των υλικών που εν γένει θα χρησιμοποιηθούν, τη χρησιμοποίηση αυτών και την εν γένει εκτέλεση της εργασίας σύμφωνα με τους όρους της παρούσας, των οικείων Πρότυπων Τεχνικών Προδιαγραφών και των λοιπών εγκεκριμένων Συμβατικών Τευχών και σχεδίων.

Στην περίπτωση που κάποιο από τα προδιαγραφόμενα υλικά έχει αποσυρθεί από την παραγωγή, πρέπει έγκαιρα ο Ανάδοχος να το επισημάνει και να προσκομίσει όλα τα στοιχεία του υλικού με το οποίο προτείνει να αντικατασταθεί το προδιαγραφέν υλικό.

Άρθρο 12.- Σήμανση κατά το στάδιο εκτέλεσης των εργασιών

Ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως, στις εργοταξιακές θέσεις και στις θέσεις στις οποίες εκτελούνται οι εργασίες, προβαίνει στην τοποθέτηση των απαιτούμενων, αναλόγως της φύσεως των έργων (Συγκοινωνιακά, Υδραυλικά, Οικοδομικά κλπ), σημάτων και πινακίδων εν γένει ασφαλείας, επιμελούμενος και της συντήρησης αυτών. Στις επικίνδυνες για την κυκλοφορία θέσεις θα τοποθετούνται υποχρεωτικά αυτόματα αναλάμποντα σήματα (flash lights). Επίσης θα χρησιμοποιούνται, όπου παρίσταται ανάγκη και τροχονόμοι-υπάλληλοι του Αναδόχου, για την ασφαλή καθοδήγηση πεζών και τροχοφόρων, την απρόσκοπτη και ασφαλή κυκλοφορία επί των οδών και επί των παρακαμπτηρίων και προσπελάσεων και γενικά σε όλα τα εργοτάξια του έργου τόσο κατά την ημέρα όσο και τη νύκτα. Επίσης ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται γενικά προς τους κανονισμούς ασφαλείας της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας και τις σχετικές υποδείξεις της Υπηρεσίας. Τα παραπάνω μέτρα σήμανσης θα λαμβάνονται με ευθύνη και δαπάνη (πλην αυτών των εργασιών που περιγράφονται ρητά στο Τιμολόγιο Μελέτης) του Αναδόχου. Ο Ανάδοχος ευθύνεται ποινικά και αστικά για κάθε ατύχημα οφειλόμενο στη μη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφαλείας.

Άρθρο 13.- Εγκαταστάσεις Επιχειρήσεων και Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (Ο.Κ.Ω)

13.1 Ο Ανάδοχος πρέπει να έχει υπόψη του ότι ενδέχεται στην περιοχή του έργου να υπάρχουν εναέριες ή υπόγειες εγκαταστάσεις Ο.Κ.Ω ή ΝΠΔΔ, που πρέπει να μετατοπισθούν.

13.2 Για τις εργασίες αυτές ισχύει ότι ορίζεται στα λοιπά Συμβατικά Τεύχη και ο Ανάδοχος υποχρεούται να διευκολύνει απροφάσιστα την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών, μη δικαιούμενος από το λόγο αυτό ιδιαίτερης αποζημίωσης λόγω καθυστέρησης ή δυσχερειών παρουσιαζόμενων στις απ' αυτόν εκτελούμενες εργασίες.

Άρθρο 14.-Σύνταξη μητρώου του έργου

Ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως προβεί στην σύνταξη Μητρώου του κατασκευασθέντος έργου, σύμφωνα με το αντίστοιχο άρθρο των Ειδικών Όρων της παρούσας και όσα θα καθορίσει η Υπηρεσία.

Άρθρο 15.- Υλικά κυρίου του έργου - Προσωρινές εγκαταστάσεις του Αναδόχου –Προστατευτικές κατασκευές

15.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να φυλάσσει με δαπάνες του τα παραδιδόμενα από τον Κύριο του έργου προς χρήση ή ενσωμάτωση μηχανήματα, εργαλεία, υλικά κλπ.

- 15.2 Όλες οι απαιτούμενες προσωρινές εγκαταστάσεις (υπόστεγα αποθήκευσης, θάλαμοι διανομής, εργαστήρια, γραφεία κλπ.) για την εκτέλεση των εργασιών της εργολαβίας θα ανεγερθούν με μέριμνα, δαπάνη και ευθύνη του Αναδόχου, σε θέσεις επιτρεπόμενες από την Υπηρεσία και τις λοιπές αρμόδιες Αρχές.
- 15.3 Σε όσες περιπτώσεις απαιτείται αντιστήριξη ή προστασία γειτονικής κατασκευής, ο Ανάδοχος υποχρεούται να προβεί στις απαραίτητες κατασκευές καθώς και στη λήψη κάθε άλλου μέτρου, για αποφυγή πρόκλησης ζημιών προς τρίτους, ή και προς τα έργα, αποζημιούμενος γι' αυτές με βάση τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου ή με βάση τιμές μονάδος νέων εργασιών για τις μη προβλεπόμενες από το συμβατικό Τιμολόγιο εργασίες.

Άρθρο 16.- Καθαρισμός εργοταξίων, κατασκευών και εγκαταστάσεων

- 16.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται, με δαπάνες του και προ της παραδόσεως προς χρήση κάθε τμήματος Έργου, καθώς και μετά την περαίωση ολοκλήρου του Έργου, να αφαιρέσει και απομακρύνει από τους πέριξ του τμήματος τούτου χώρους και γενικά από τα εργοτάξια κάθε απαιτηθείσα προσωρινή εγκατάσταση προβλεπόμενη από το προηγούμενο άρθρο 15 της παρούσας, τα απορρίμματα, εργαλεία και ικρίωματα, μηχανήματα, υλικά πλεονάζοντα χρήσιμα ή άχρηστα, προσωρινές εγκαταστάσεις μηχανημάτων κλπ., να άρει (καταστρέψει κλπ.) κάθε βοηθητικό έργο κλπ., το οποίο θα υποδειχθεί από την Υπηρεσία σαν άχρηστο ή επιζήμιο για την μετέπειτα λειτουργία π.χ. κτιρίων, να ισοπεδώσει τους χώρους, που πάνω τους ήταν αποθεθειμένα/ εγκατεστημένα κλπ., να παραδώσει δε τελείως καθαρές τόσο τις κατασκευές όσο και τους γύρω χώρους του εργοταξίου και γενικά να μεριμνήσει για κάθε τι απαιτούμενο για την παράδοση του Έργου προς εύρυθμον λειτουργία του κατά τους όρους της Συμβάσεως ή προδιαγραφόμενο στους Ειδικούς όρους της παρούσας. Επίσης ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως προβαίνει, όταν εκλείψει ο λόγος κατά την κρίση της Υπηρεσίας, και στην άρση (καθαίρεση, αποκόμιση κλπ.) κάθε κατασκευασθείσης για την εκτέλεση του Έργου (εργασιών ή και παραγωγής υλικών), προστατευτικής κατασκευής, επιβληθείσης από οιονδήποτε λόγο, προς αποφυγήν πάσης φύσεως ζημιών, φθορών, ατυχημάτων κλπ. σε ιδιοκτησίες οικοδομές, δένδρα, αγρούς, καλλιεργησίμους εκτάσεις, κοινωφελείς εγκαταστάσεις και πάσης φύσεως έργα, καθώς και απομάκρυνση περιφραγμάτων των εργοταξίων.
- 16.2 Εάν μέσα σε δέκα (10) μέρες από την έγγραφο υπόμνηση από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, ο Ανάδοχος δεν προβεί στην έναρξη και μέσα σε εύλογο προθεσμία περαίωση των ανωτέρω εργασιών, αυτές εκτελούνται σε βάρος του Αναδόχου, εκπιπτούσης της γενομένης δαπάνης από τη πρώτη προς τούτο πληρωμή, πέραν της μη έκδοσης βεβαίωσης εμπρόθεσμης εκτέλεσης του έργου ή τμήματος τούτου για το λόγο αυτόν.

Άρθρο 17.- Απαλλοτριώσεις

- 17.1 Ο Κύριος του Έργου αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενεργήσει όλες τις απαιτούμενες διατυπώσεις για την απαλλοτρίωση δημοτικών, κοινοτικών, Ν.Π.Δ.Δ. ή ιδιωτικών γηπέδων, κατοικιών κλπ., που τυχόν θα απαιτηθούν για την εκτέλεση των έργων, υπέχων και όλες τις υλικές και διαδικαστικές ευθύνες για την διαδικασία των απαλλοτριώσεων αυτών.
- 17.2 Ο Ανάδοχος υποχρεούται, στην περίπτωση που θα διαταχθεί προς τούτο, να εκτελέσει επαλήθευση ή συμπλήρωση του προϋπάρχοντος κτηματολογίου, εκπονώντας στη συνέχεια τα απαιτούμενα κτηματολογικά διαγράμματα και πίνακες. Τα παραπάνω διαγράμματα και πίνακες θα υποβάλλονται στην Υπηρεσία σε προθεσμίες που καθορίζονται στους Ειδικούς όρους της παρούσας εις δωδεκαπλούν (12) και θα περιέχουν όλα τα απαιτούμενα για την απαλλοτρίωση στοιχεία, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στα σχετικά άρθρα και προδιαγραφές του Π.Δ. 696/74.

B. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Άρθρο 1. Αντικείμενο των Ειδικών Όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων

Το παρόν κεφάλαιο των Ειδικών Όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΣΥ) αφορά τους Όρους και τις Τεχνικές Προδιαγραφές με βάση τα οποία σε συνδυασμό προς τα λοιπά συμβατικά τεύχη, τις ισχύουσες Τεχνικές Προδιαγραφές, τις Μελέτες που θα χορηγηθούν από την Υπηρεσία, καθώς και τις έγγραφες οδηγίες αυτής, θα εκτελεσθεί από τον ανάδοχο το υπόψη έργο.

Άρθρο 2. Αντικείμενο της Εργολαβίας

Το αντικείμενο της παρούσας εργολαβίας περιγράφεται αναλυτικά στο Τεύχος "ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ" του έργου.

Άρθρο 3. Ορισμοί - Γλώσσα - Επίβλεψη Έργου

1. Στην παρούσα σύμβαση οι λέξεις και εκφράσεις θα έχουν το νόημα που καθορίζεται στα αντίστοιχα άρθρα του Ν.4412/2016 όπως παρακάτω:
  - α. "Συμβατικό Τίμημα", σημαίνει το ποσό του εργολαβικού συμφωνητικού χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ.
  - β. "Προσωρινές εργασίες", σημαίνει όλες τις προσωρινές εργασίες κάθε είδους που απαιτούνται για την εκτέλεση και συντήρηση του έργου.
  - γ. "Μόνιμες εργασίες", σημαίνει όλα τα μόνιμα έργα που θα εκτελεσθούν και θα συντηρηθούν σύμφωνα με τη Σύμβαση.
  - δ. "Σύμβουλος", σημαίνει τον ή τους Συμβούλους της Υπηρεσίας.
  - ε. Όπου αναφέρονται οι όροι "με δαπάνες του Αναδόχου", "βαρύνουν τον Ανάδοχο", "σε βάρος του Αναδόχου", "άνευ ιδιαιτέρας αποζημίωσης", σημαίνει ότι όλες οι σχετικές δαπάνες έχουν περιληφθεί ανηγμένα μέσα στο συμβατικό τίμημα και ο Ανάδοχος δεν δικαιούται καμία πρόσθετη αποζημίωση πέρα από τις τιμές της προσφοράς του.
- 1.1. Με τον όρο "Σύμβαση" νοείται η Σύμβαση ανάθεσης του Έργου στον Ανάδοχο, που περιλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις αυτού, για την εκτέλεση όλων των κατασκευών και την εκπόνηση συγκεκριμένων μελετών, ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ, [για τις οποίες γίνεται σχετική αναφορά στην παρούσα ότι αυτές θα εκπονηθούν από τον Ανάδοχο.
- 1.2. Η "Σύμβαση" συνίσταται από το ομώνυμο κείμενο και από τα προσαρτώμενα σ' αυτό, κατ' αναπόσπαστο τρόπο, Συμβατικά Τεύχη.
- 1.3. Οι εκφράσεις "Σύμβαση", "Σύμβαση με τα προσαρτήματά της" είναι ταυτόσημες.
- 1.4. Τα Συμβατικά Τεύχη και η σειρά ισχύος τους, σε περίπτωση ασυμφωνίας των όρων τους, καθορίζονται στο άρθρο 5 της ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΣ.
- 1.5. Διευκρινίζεται ότι όπου στα Τεύχη Δημοπράτησης αναφέρεται «Τιμολόγιο Μελέτης», «τιμές του Τιμολογίου Μελέτης (Υπηρεσίας)», «Προσφορά» ή/ και «Οικονομική Προσφορά» νοείται ο προσδιορισμός των τιμών κατά την Προσφορά μετά την εφαρμογή των προσφερομένων επιμέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες, αντίστοιχα, στα άρθρα των ομάδων αυτών του Τιμολογίου Μελέτης.
- 1.6. Το "Συμβατικό Αντικείμενο", συνίσταται στην από τον Ανάδοχο ανάληψη και εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη "Σύμβαση" και τα προσαρτήματά της. Μεταξύ των υποχρεώσεων περιλαμβάνονται και οι παρακάτω υποχρεώσεις :
  - (1) α. Η εκπόνηση, ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΑ, των μελετών συγκεκριμένων έργων για τα οποία αναφέρεται στην παρούσα ότι η μελέτη τους θα εκπονηθεί από τον Ανάδοχο.
Με τον όρο Μελέτη, στην παρούσα περίπτωση νοείται, κατά περίπτωση, η εκπόνηση νέας πλήρους μελέτης ή/ και η ολοκλήρωση των υπολειπομένων σταδίων μελέτης, εφόσον στις εγκεκριμένες χορηγούμενες στον Ανάδοχο μελέτες περιλαμβάνεται στάδιο ή μέρος των αναγκαίων μελετών της συγκεκριμένης εργασίας / έργου.
  - β. Η εκπόνηση των μελετών συγκεκριμένων εργασιών, για τις οποίες γίνεται ρητή αναφορά στο Τιμολόγιο του έργου, ότι η τιμή μονάδας αφορά στη μελέτη και κατασκευή της εργασίας.
  - γ. Στην κατηγορία εκπόνησης των μελετών υπάγεται και ο έλεγχος μελετών, που είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει ο Ανάδοχος, σύμφωνα με την κείμενη Νομοθεσία.
  - δ. Οι μελέτες που αναφέρονται στις παρακάτω παραγράφους 3.4.(1), (2) και (3) της παρούσας.
  - ε. Οι μελέτες μετατόπισης των "άγνωστων αγωγών"

- (2) Η πραγματοποίηση όλων των κατασκευών, εγκαταστάσεων, εξοπλισμών κλπ., με την απαιτούμενη υψηλή ποιότητα και εμπρόθεσμα.
- (3) Η συντήρηση του Έργου καθ' όλη τη διάρκεια του Χρόνου Εγγύησης.
- (4) Η χρηματοδότηση του έργου, κατά τις ανάγκες του, για τα ενδιάμεσα διαστήματα, εν όψει των περιοδικών πληρωμών εκ μέρους του Κ.τ.Ε., κρατήσεων / εγγυήσεων καλής εκτέλεσης, εκτέλεσης όποιων προκαταρκτικών εργασιών για τις οποίες δεν προβλέπεται πραγματοποίηση τμηματικών πληρωμών κλπ.
- (5) Η πλήρης συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις των όρων της παρούσας ΕΣΥ και γενικότερα της Σύμβασης (με τα προσαρτήματά της), καθώς και τις, κατά περίπτωση, οδηγίες και εντολές που θα δίδει ο Κ.τ.Ε.

1.7. Επίσημη γλώσσα της υπόψη σύμβασης είναι η Ελληνική και σε αυτή θα συντάσσονται όλα τα έγγραφα, αλληλογραφία κλπ., αναδόχου και Υπηρεσίας. Σε περίπτωση που υπάρχουν κείμενα συνταγμένα σε δύο γλώσσες για κάθε περίπτωση ερμηνείας, επίσημη και υπερισχύουσα είναι η Ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 4. Ισχύουσες Τεχνικές Προδιαγραφές

Για το έργο αυτό ισχύουν οι παρακάτω τεχνικές προδιαγραφές εφαρμοζόμενες ανάλογα κατά τις οδηγίες της Υπηρεσίας:

1. Οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές για τη σήμανση των οδών της Διεύθυνσης Α7 (ΚΕΔΕ) και του τμήματος Α6 του Υπουργείου Δημοσίων Έργων.
2. Οι όροι εκτελέσεως Εδαφοτεχνικών Ερευνών, εκδόσεως 1966 της Διεύθυνσης Δ2 του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, όπως αυτοί τροποποιήθηκαν και συνεπληρώθησαν μεταγενέστερα.
3. Η ΒΜ5/0/30377/25.8.83 (Ε 101-83) Υπουργική Απόφαση του Υ.Δ.Ε. (Τεχνική Προδιαγραφή Δειγματοληπτικών Γεωτρήσεων Ξηράς για Γεωτεχνικές Έρευνες).
4. Οι Τεχνικές Προδιαγραφές Εργαστηριακών και επιτόπου δοκιμών Εδαφομηχανικής Ε 105-86 και Ε 106-86 που εγκρίθηκαν με την υπ' αριθμ. ΕΚ1/5662/728/31.7.86 Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ.
5. Η ΕΚ1/9281/1141/1985 (Ε 104-85) Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ (Προδιαγραφές Γεωλογικών εργασιών μέσα στα πλαίσια των μελετών Τεχνικών Έργων).
6. Ο Κανονισμός Τεχνολογίας Σκυροδέματος (ΦΕΚ 315/Β/17.4.97) όπως ισχύει σήμερα.
7. Οι Τεχνικές Προδιαγραφές Προμήθειας Συρματοπλεγμάτων και Σύρματος ραφής, εκδόσεως 1973, της Διεύθυνσης Δ4/δ του Υπουργείου Δημοσίων Έργων.
8. Στα πεδία τα μη καλυπτόμενα από τις ανωτέρω Τεχνικές Προδιαγραφές και Κανονισμούς ισχύουν, δια μεν τις κατασκευές οι Πρότυπες Προδιαγραφές του BUREAU OF PUBLIC ROADS (STANDARD SPECIFICATION FOR CONSTRUCTION OF ROADS AND BRIDGES OF FEDERAL HIGHWAY PROJECTS, EP-G1161, JANUAR 1961), για τις δε δειγματοληψίες και ελέγχους των υλικών οι Προδιαγραφές και οι μέθοδοι δειγματοληψίας και ελέγχου της AMERICAN ASSOCIATION OF STATE HIGHWAY OFFICIALS (A.A.S.H.O) και συμπληρωματικά οι της AMERICAN SOCIETY OF TESTING AND MATERIALS (A.S.T.M.).
9. Οι ισχύουσες Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές Εκπονήσεως Μελετών.
10. Οι σχετικές Εγκύκλιοι, ισχύοντες κανονισμοί και διατάξεις του Υπουργείου Δημοσίων Έργων.
11. Ο Νέος Ελληνικός Κανονισμός Ωπλισμένου Σκυροδέματος ΕΚΩΣ2000 όπως ισχύει σήμερα.
12. Ο Νέος Ελληνικός Αντισεισμικός Κανονισμός ΕΑΚ2000 όπως ισχύει σήμερα.
13. Η ειδική προδιαγραφή ΣΚ-300
14. Οι προδιαγραφές ελέγχου ποιότητας χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος (Απόφ. Υπ. Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας 15283.Φ7/422/8-8-95/ΦΕΚ 746Β/30-8-95) καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτών, όπως αυτά ορίζονται στα Πρότυπα ΕΛΟΤ 959 και ΕΛΟΤ 971 του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης.
15. Ο Κανονισμός Στρώσης Γραμμής του Ο.Σ.Ε..
16. Οι τεχνικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στην Σ.Υ.
17. Οι Προσωρινές Τεχνικές Οδηγίες του Ο.Σ.Ε.
18. Οι Ισχύουσες Τεχνικές οδηγίες και τα σχέδια του Ο.Σ.Ε. για έργα σιδηροδρομικά.
19. Ο Νέος Κανονισμός Επιδομής Γραμμής (2000)
20. Οι Γερμανικοί κανονισμοί DIN 18809 και DIN 1072

21. Ο Γερμανικός κανονισμός για σιδηροδρομικά έργα DS 804.
22. Όλες οι ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις θα εκτελεστούν σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς του Ελληνικού Δημοσίου κατά περίπτωση ,και εκείνους της ΔΕΗ, ΟΤΕ, συμπληρούμενους με τους Γερμανικούς VDE και τους Αμερικάνικους αντίστοιχους κανονισμούς.
23. Όλες οι Τεχνικές Προδιαγραφές, σχέδια και Τεχνικές Οδηγίες του Ο.Σ.Ε.. για τις εξειδικευμένες σιδ/κές εργασίες , υλικά και μηχανήματα, όπως αυτές αναφέρονται στο ειδικό τεύχος του Παραρτήματος της παρούσης Σ.Υ. ή στο τεύχος Τεχνικών προδιαγραφών, τα οποία αποτελούν και αναπόσπαστο μέρος της.
24. Οι προδιαγραφές ελέγχου ποιότητας χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος (Απόφ. Υπ. Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας 15283.Φ7/422/8-8-95/ΦΕΚ 746B/30-8-95) καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτών, όπως αυτά ορίζονται στα Πρότυπα ΕΛΟΤ 959 και ΕΛΟΤ 971 του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης.
25. Ο Κανονισμός Σημάτων του Ο.Σ.Ε. και η Εγκύκλιος ΔΕΤ – Κ/Σ αρ. 35
26. Οι προδιαγραφές προτυποποίησης κατά VDE, BS, CENELEC.
27. Όλες οι ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις θα εκτελεστούν σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς του Ελληνικού Δημοσίου κατά περίπτωση ,και εκείνους της ΔΕΗ, ΟΤΕ, συμπληρούμενους με τους Γερμανικούς VDE και τους Αμερικάνικους αντίστοιχους κανονισμούς.
28. Οι Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.Τ.Ε.Π.) του Υπουργείου Υπο.Με.Δι.

Άρθρο 5. Γενική Ισχύς Συμβατικού Τιμολογίου

1. Οι τιμές μονάδος του Συμβατικού Τιμολογίου είναι γενικής ισχύος και εφαρμόζονται συμβατικώς, είτε πρόκειται περί κατασκευής απ' αρχής νέων έργων ή περί συμπλήρωσης ή επισκευής τούτων, τόσο της υποδομής της γραμμής (χωματουργικά και τεχνικά έργα), της στρώσης διαμόρφωσης και του υποστρώματος επιδομής, όσο και εγγύς ή μακράν ταύτης, απαιτούμενων για την λειτουργία, ασφάλεια, εξυγίανση κλπ. αυτής.
2. Στις τιμές εφαρμογής και στις αναλύσεις των άρθρων του τιμολογίου περιλαμβάνονται όλες οι δαπάνες λόγω καθυστερήσεων εξ' αιτίας του κυκλοφοριακού φόρτου στις γραμμές Ο.Σ.Ε., οι σταλίες και ο απολυμένος χρόνος όλων των αυτοκινήτων και μηχανημάτων.
3. Μετά από τον αριθμό τιμολογίου ενός άρθρου ακολουθεί η ονομασία του εγκεκριμένου αναλυτικού τιμολογίου στο οποία ανήκει το άρθρο(ΦΕΚ-1746/B/19-5-17).
4. Όταν έμπροσθεν του κωδικού ενός άρθρου υπάρχει το γράμμα Ν, αυτό σημαίνει ότι το άρθρο αυτό δεν έχει ανάλυση σύμφωνα με τα εγκεκριμένα αναλυτικά τιμολόγια ΝΑΤΕΟ, ΑΤΕΟ, ΑΤΟΕ, ΗΛΜ κλπ. αλλά αποτελεί νέο άρθρο, με ανάλυση που δεν ανήκει στις επίσημες αναλύσεις εργασιών των παραπάνω τιμολογίων (πχ. ΟΔΟ Ν1530.1 κοκ).
5. Ως προς τον τρόπο εκτέλεσης των εργασιών η ανάλυση τιμών ισχύει ως έχει, ανεξαρτήτως χρησιμοποίησης των τύπων μηχ/των που εμφανίζονται στις αναλύσεις, ανεξαρτήτου μεθοδολογίας κατασκευής και ανεξαρτήτως παλαιότητας των μηχ/των.

Άρθρο 6. Ευθύνες Αναδόχου στο Έργο

1. Πέρα από τα καθοριζόμενα στο άρθρο 11 των Γενικών Όρων της Συγγραφής Υποχρεώσεων, περί ευθυνών του Αναδόχου, θα ισχύσουν συμπληρωματικά τα παρακάτω. Σε περίπτωση που κάποια υλικά, μηχανήματα ή τρόποι εργασίας από τα απαιτούμενα για το έργο καλύπτονται από διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα έξοδα απόκτησης του δικαιώματος για την χρησιμοποίηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας βαρύνουν τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προμηθεύσει με δική του δαπάνη όλα τα υλικά, εργατικά και μηχανήματα που είναι αναγκαία για την κατασκευή του Έργου καθώς και για τη μεταφορά τους από τις πηγές λήψης τους. Ο Ανάδοχος οφείλει επίσης να επισκευάζει, συντηρεί και ασφαρίζει με δικές του δαπάνες τα μηχανήματα και εργαλεία έναντι παντός κινδύνου.
Ο Ανάδοχος υποχρεούται να αναλάβει όλα τα μέτρα για την άρτια εκτέλεση και εμφάνιση των κατασκευών. Οφείλει να τηρήσει άκρως αυστηρά την διαστασιολόγηση και τις προδιαγραφές και τον τρόπο κατασκευής που προβλέπονται από τα σχέδια της Μελέτης, Τεχνική Περιγραφή και τα υπόλοιπα συμβατικά τεύχη της μελέτης.
Ο Ανάδοχος πρέπει να εκτελέσει τα διάφορα έργα σύμφωνα με τα γενικά και λεπτομερειακά σχέδια της μελέτης και με τυχόν συμπληρωματικά κατά το στάδιο της κατασκευής.

2. Οποιαδήποτε ζημιά στο έργο, είτε στις εγκαταστάσεις (εργοτάξια, λατομεία κλπ.) που προέρχεται από οποιαδήποτε αιτία ή δολιοφθορά κατά τη διάρκεια της εργολαβίας, πλην ανωτέρας βίας, βαρύνει τον Ανάδοχο ο οποίος είναι υποχρεωμένος και να την αποκαταστήσει.
3. Επίσης ο Ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά αποζημίωση για ζημιές και καταστροφές που θα οφείλονται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες εκτός από τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας σύμφωνα με όσα προβλέπει το άρθρο 157 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.
4. Οποιαδήποτε φύσης δυστυχήματα ή ζημιές στο προσωπικό του Αναδόχου ή σε τρίτους ή και σε περιουσίες τρίτων όπως αγροζημιές κλπ., που οφείλονται σε αμέλεια ή υπαιτιότητα του προσωπικού του Αναδόχου, βαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον ίδιο.
5. Ο Ανάδοχος οφείλει να λάβει κατά την εκτέλεση των έργων όλα τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας που επιβάλλονται από την ισχύουσα νομοθεσία.
6. Σε περίπτωση χρησιμοποίησης υπεργολάβων, για την εκτέλεση ειδικής φύσης εργασιών, ο Ανάδοχος ισχύουν τα οριζόμενα στα Άρθρα 165 & 166 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.
7. Ο Ανάδοχος για όλες τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις θ' αναλάβει τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στον Νόμο 4483/65, αναλαμβάνοντας συγχρόνως τις αστικές και ποινικές ευθύνες, υποχρεούται δε να συντάξει και να εκδώσει όλα τα απαιτούμενα σχέδια, πιστοποιητικά κ.λ.π. για την ρευματοδότηση των εγκαταστάσεων από την ΔΕΗ.
8. **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΣΤΑ ΔΙΚΤΥΑ Ο.Κ.Ω.**

Στην περιοχή του Έργου δεν αναμένεται να εντοπισθούν δίκτυα Ο.Κ.Ω.. Για την περίπτωση που θα εντοπισθούν, εν' τούτοις δίκτυα, έχουν ισχύ οι κατωτέρω αναφερόμενες γενικές και ειδικές απαιτήσεις.

Στην συντομογραφία Ο.Κ.Ω. περιλαμβάνονται όχι μόνο οι γνωστοί Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, αλλά και κάθε άλλος φορέας δημόσιος, δημοτικός, κοινοτικός ή ιδιωτικός, που έχει εγκαταστήσει δίκτυα οποιασδήποτε φύσεως και χρησιμότητας.

Κατά συμβατική έννοια νοείται ότι ο Ανάδοχος, ως διαγωνιζόμενος, έχει διερευνήσει επαρκώς την περιοχή και έχει εκτιμήσει τις οποιεσδήποτε δυσχέρειες αναμένεται να παρουσιασθούν από την ανάγκη αποκατάστασης των θιγομένων υπαρχόντων κάθε είδους δικτύων / εγκαταστάσεων Ο.Κ.Ω. και συναφών.

Άρθρο 7. Προσωπικό του Αναδόχου

Εκτός από την υποχρέωση του αναδόχου να διαθέτει όλο το απαιτούμενο προσωπικό για την εκτέλεση του έργου, ορίζεται σε εφαρμογή του άρθρου 139 του Ν. 4412/2016, ότι για την κατασκευή του υπόψη έργου αυτός είναι υποχρεωμένος να διαθέτει επιτόπου του έργου κατ' ελάχιστο το παρακάτω προσωπικό:

Έναν (1) μηχανικό Π.Ε. ή Τ.Ε. με εμπειρία σε σιδηροδρομικά έργα

Άρθρο 8. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου

Σύμφωνα προς το άρθρο 145 του Ν.4412/2016, ο ανάδοχος **υποχρεούται** στην εκπόνηση χρονοδιαγράμματος κατασκευής έργου.

Άρθρο 9. Πιστοποίηση αξίας εκτελεσθεισών εργασιών - Τρόποι επιμέτρησης

1. Τα καθοριζόμενα από τα άρθρα 152 & 151 του Ν.4412/2016, στοιχεία, συντάσσονται με μέριμνα και ευθύνη του αναδόχου και υποβάλλονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία σε 5-πλουν, κατά χρονικά διαστήματα όχι μικρότερα του μηνός.
2. Για την πληρωμή κάθε πιστοποίησης, θα προσκομίζονται από τον Ανάδοχο τα εξής δικαιολογητικά:
  - α. Τιμολόγιο θεωρημένο από την αρμόδια Οικονομική Εφορία, εις τριπλούν.
  - β. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας.

- γ. Βεβαίωση των αρμόδιων Ασφαλιστικών Οργανισμών (ΙΚΑ κλπ.) ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σχετικά με την ασφάλιση του προσωπικού του το οποίο ασχολείται στην παρούσα εργολαβία και για τις μέχρι της σύνταξης της πιστοποίησης εκτελεσθείσες εργασίες.
  - δ. Διπλότυπο της οικείας Οικονομικής Εφορίας περί του κατά το Νόμο προκαταβαλλόμενου φόρου.
  - ε. Αποδεικτικά πληρωμής των κρατήσεων στις οποίες υπόκειται το έργο.
  - στ. Οποιαδήποτε άλλα δικαιολογητικά προβλέπονται ή θα προβλεφθούν από μεταγενέστερες διατάξεις.
  - ζ. Η πιστοποίηση των εργασιών από τον Επιβλέποντα συνοδεύει των αναλυτικών επιμετρήσεων.
2. Σε περίπτωση μη προσκόμισης ενός από τα δικαιολογητικά της προηγούμενης παραγράφου δεν θα γίνεται η πληρωμή της πιστοποίησης.
  3. Μονάδες των ποσοτήτων των εργασιών θα είναι αυτές που ορίζονται στο τιμολόγιο μελέτης, όπως και στα σχετικά άρθρα του ΑΤΟΕ και ΑΤΕΟ και των λοιπών αναλυτικών τιμολογίων. Τρόπος επιμέτρησης θα είναι αυτός που ορίζεται στα σχετικά του ΑΤΟΕ και των λοιπών αναλυτικών τιμολογίων. Για κάθε εργασία για την οποία δεν ορίζεται με τα πιο πάνω στοιχεία τρόπος επιμέτρησης, επιμετρούνται και πληρώνονται οι πραγματικές ποσότητες που εκτελούνται, μετά από έγγραφη διαταγή της Υπηρεσίας. **Ο εργολάβος δεν μπορεί να επικαλεσθεί στην περίπτωση αυτή, τυχόν συνήθειες που επικρατούν, αντίθετες στον τρόπο επιμέτρησης πραγματικών ποσοτήτων.**
  4. Η πιστοποίηση των επί τόπου του έργου υλικών θα γίνεται όπως προβλέπεται από την νομοθεσία.
  5. Δεδομένης της φύσης του έργου, της δυσκολίας επιμέτρησης των εργασιών, (κυρίως των εργασιών που γίνονται στην γραμμή) ο Ο.Σ.Ε. θα διαθέτει κάθε εργάσιμη μέρα, επί τόπου του έργου, Επιβλέποντα ο οποίος θα καταγράφει την πορεία, το είδος και το μέγεθος των εργασιών που περιγράφονται στο τιμολόγιο του. Η πιστοποίηση των παραπάνω εργασιών από τον Επιβλέποντα του Ο.Σ.Ε. σε καθημερινή βάση και η καταγραφή τους στο ημερολόγιο του έργου είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση λογαριασμού.

Άρθρο 10 : Ποιότητα του Έργου

ΓΕΝΙΚΑ

Για την διασφάλιση της ποιότητας των κατασκευών θα γίνονται οι παρακάτω έλεγχοι ποιότητας υλικών και κατασκευών:

- α. Έλεγχοι των υλικών, που απαιτούνται από τις σχετικές Προδιαγραφές, με μέριμνα και δαπάνες του αναδόχου.
- β. Έλεγχοι που προβλέπονται από την ΕΣΥ. Οι έλεγχοι αυτοί εκτελούνται με δαπάνη και μέριμνα του αναδόχου.
- γ. Οι λοιποί έλεγχοι που προβλέπονται από τις προδιαγραφές και τους κανονισμούς που αναφέρονται στα συμβατικά τεύχη.

Τα αποτελέσματα των παραπάνω ελέγχων θα είναι στη διάθεση της Υπηρεσίας και υπό μορφή πινάκων θα συνοδεύουν κάθε πιστοποίηση σαν απαραίτητα δικαιολογητικά για την πληρωμή της.

Επίσης ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να δέχεται τους ελέγχους ποιότητας των έργων από τον Ο.Σ.Ε. ή / και από την ειδικό σύμβουλο ποιοτικού ελέγχου, που καθορίστηκε με κοινή απόφαση των υφυπουργών Εθνικής Οικονομίας και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

(1) Όταν **απαιτείται** από τη Σύμβαση να διαθέτει ο Ανάδοχος Σύστημα Ποιότητας (πιστοποιημένο ή μη), αυτό θα πρέπει να συμφωνεί με τις απαιτήσεις των Διεθνών Προτύπων της σειράς ISO 9000.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εγκαταστήσει θέσει σε λειτουργία Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας στο οποίο η διαχείριση, η οργάνωση, οι ευθύνες, οι πόροι, οι διαδικασίες, ο προγραμματισμός, να είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις όπως καθορίζονται στη Σύμβαση, στα Συμβατικά Τεύχη και στο Πρότυπο ISO 9001 ή ISO 9002 ή άλλο όπως προβλέπεται από τη Σύμβαση.

Το Σύστημα Ποιότητας πρέπει να είναι εύχρηστο και εύκολα εφαρμόσιμο, με γνώμονα την επίτευξη των στόχων του Έργου, να επικεντρώνεται στη διασφάλιση ποιότητας (πρόληψη), και όχι εκ των υστέρων διόρθωση, να ευνοεί την ομαδική εργασία όπου κάθε μέλος αναλαμβάνει επίσης την ευθύνη της εργασίας του.

Ο Ανάδοχος υποβάλλει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της Σύμβασης, το Σύστημα Ποιότητας που θα εφαρμοσθεί στο Έργο για έλεγχο, σχολιασμό και έγκριση, η οποία πρέπει να γίνει εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή του.

Ακολούθως, τα εγκεκριμένα πλέον Έγγραφα του Συστήματος Ποιότητας αποτελούν τα Ελεγχόμενα Έγγραφα που ο Ανάδοχος χρησιμοποιεί κατά την εκτέλεση του Έργου (μελέτη και κατασκευή).

Ο Ανάδοχος στο ίδιο χρονικό διάστημα πρέπει να ορίσει έναν Υπεύθυνο για θέματα Ποιότητας που θα τύχει της έγκρισης της Υπηρεσίας, και ο οποίος μπορεί να μεταβιβάσει καθήκοντά του σε έμπειρο συγκεκριμένο προσωπικό του εργοταξίου μόνο με τη σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας, και χωρίς να παύσει να παραμένει συνολικά υπεύθυνος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : ανεξάρτητα με το Σύστημα Ποιότητας που υποβάλλει ο Ανάδοχος υποχρεούται επίσης να υποβάλλει και Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ενότητα 2 το οποίο μπορεί να αποτελεί μέρος του Συστήματος Ποιότητας η απλά να παραπέμπει ή να κάνει χρήση Εγγράφων του Συστήματος.

(2) Όταν **δεν απαιτείται** από τη Σύμβαση και ο Ανάδοχος δεν διαθέτει Σύστημα Ποιότητας, τότε θα πρέπει να εκπονήσει και να εφαρμόσει Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.), όπως αυτό προβλέπεται από την απόφαση υπ' αριθμ. ΔΕΕΠΠ ΟΙΚ 502/13-10-2000, απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ και δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1265 / Τεύχος Β'/18-10-2000 την ΔΠΑΔ/ 611/ 01 (ΦΕΚ - 1013/ Β/ 02 - 08 - 01) και την ΔΠΑΔ/ΟΙΚ.501/1.7.2003(ΦΕΚ 928Β'), Πρόγραμμα ποιότητας του Έργου (Π.Π.Ε), **εφ' όσον ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει το ανώτατο όριο κατά το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις δεύτερης τάξης**. Το Πρόγραμμα Π.Ε θα αναπτύσσεται, συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο ISO 10005:1995, ή κάποιο άλλο από τα διεθνώς αποδεκτά Πρότυπα Ποιότητας, το οποίο και κατονομάζεται.

Ο Ανάδοχος, **εφ' όσον απαιτείται**, πρέπει να υποβάλλει το Π.Π.Ε σε (2) αντίτυπα στην Διευθύνουσα του Έργου Υπηρεσία του ΟΣΕ ΑΕ το πολύ εντός σαράντα (40) ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της Σύμβασης, εκτός αν άλλως προσδιορίζεται, ενωρίτερα, στο περί προθεσμιών άρθρο 4 της παρούσας [Βλέπε παρ. 4.3.2.(2).ζ].

Η Διευθύνουσα Υπηρεσία πρέπει εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών να επιστρέψει εγκεκριμένο το ένα αντίτυπο στον Ανάδοχο με τυχόν προτεινόμενες τροποποιήσεις.

Κάθε πιθανή αναθεώρηση του Π.Π.Ε που απαιτείται κατά τη διάρκεια των εργασιών για τις ανάγκες του Έργου, υποβάλλεται στην Υπηρεσία προς έγκριση.

Ακολούθως τα εγκεκριμένα Έγγραφα του Προγράμματος Ποιότητας αποτελούν τα Ελεγχόμενα Έγγραφα που ο Ανάδοχος χρησιμοποιεί κατά την εκτέλεση του Έργου (μελέτη ή κατασκευή).

Ο Ανάδοχος στο ίδιο χρονικό διάστημα πρέπει να ορίσει έναν Υπεύθυνο για θέματα Ποιότητας που θα τύχει της έγκρισης της Υπηρεσίας, και ο οποίος μπορεί να μεταβιβάσει καθήκοντά του σε συγκεκριμένο έμπειρο προσωπικό του εργοταξίου, μόνο με σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας

Άρθρο 11. Ευθύνες Αναδόχου και Υποχρεώσεις

Ο Ανάδοχος έχει όλες τις ευθύνες και υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 37 του Ν.3669/2008, όπως ισχύει κατά την ημερομηνία του διαγωνισμού, καθώς και όσες περιγράφονται στην παρούσα και στα λοιπά συμβατικά τεύχη.

Άρθρο 12. Τροποποίηση οικονομικού αντικειμένου - Συμπληρωματικές εργασίες

Η τροποποίηση του οικονομικού αντικειμένου της Σύμβασης για "Συμπληρωματικές Εργασίες" θα μπορεί να γίνει, σύμφωνα με το άρθρο 156 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.

Το αναφερόμενο ως "ποσό της αρχικής σύμβασης" της παραγράφου 1 του άρθρου 57 του Ν.3669/2008, όπως ισχύει σήμερα, για το οποίο θα υπάρχει δυνατότητα μεταβολής του Οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης, θεωρείται, συμβατικά, το ΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΟΣΟ (ΑΣΠ).

Άρθρο 13. Ασφαλίσεις

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίζει στο ΙΚΑ και τα λοιπά ασφαλιστικά ταμεία, όλο το προσωπικό που θα απασχολεί πριν αυτό εισέλθει στο χώρο του εργοταξίου και αναλάβει εργασία, σύμφωνα με τις περί ΙΚΑ διατάξεις.
2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίζει το εργατοτεχνικό και λοιπό προσωπικό του έναντι ατυχημάτων σε ασφαλιστικές εταιρείες αναγνωρισμένες από το Κράτος εφόσον το προσωπικό αυτό δεν υπάγεται στις περί ΙΚΑ διατάξεις.
3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει σε ασφαλιστική εταιρεία που μπορεί σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία να ασφαλίζει παρεμφερή έργα τα αυτοκίνητα που θα χρησιμοποιούνται στο έργο, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλύψει με πλήρη ασφάλεια σε αναγνωρισμένη ασφαλιστική εταιρεία όλα τα μηχανήματα που χρησιμοποιεί στο έργο. Διευκρινίζεται ότι σε καμία περίπτωση, ούτε σε περίπτωση ανωτέρας βίας ή ατυχήματος ο Ανάδοχος δικαιούται να διεκδικήσει από τον κύριο του έργου αποζημίωση για τυχόν ζημιά ή ολική απώλεια μηχανήματος.
4. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει για το σύνολο της αξίας τους και κατά παντός κινδύνου (κλοπή, φθορά, φωτιά κλπ) για το χρονικό διάστημα από την παραλαβή μέχρι την ενσωμάτωσή τους στο έργο, τα υλικά που θα έχουν παραληφθεί από την Υπηρεσία επί τόπου του έργου και γι αυτό θα ανήκουν σε αυτή. Σε περίπτωση που η παραλαβή των υλικών από την Υπηρεσία γίνεται σε αποθήκες του Αναδόχου ή σε άλλους χώρους μακριά από το εργοτάξιο, αλλά μέσα στα όρια του Ελληνικού Κράτους η ασφάλιση θα καλύπτει όπως παραπάνω και τη μεταφορά. Κανένα υλικό δεν θα παραλαμβάνεται στο εξωτερικό και γι αυτό η ασφάλιση για την μεταφορά υλικών από το εξωτερικό είναι αποκλειστικά θέμα του Αναδόχου.
5. Ο Ανάδοχος θα συνάψει με δικές του δαπάνες με μία ή περισσότερες ασφαλιστικές εταιρείες που σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία μπορούν να ασφαλίζουν παρεμφερή έργα, τις ακόλουθες ασφάλιες:

α. Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου του έργου.

Η ασφάλιση αυτή πρέπει να καλύπτει οποιαδήποτε απώλεια ή ζημία ή καταστροφή μερική ή ολική, που να προέρχεται από οποιαδήποτε αιτία και σφάλμα του Αναδόχου, και των προσκειμένων σ' αυτόν προσώπων να συμπεριλαμβάνει και τυχαία περιστατικά, με εξαίρεση την ανώτερη βία όπως έχει νομολογηθεί από τα ελληνικά δικαστήρια.

Η ασφάλιση αυτή αφορά την συνολική αξία του έργου συμπεριλαμβανομένων και των υλικών του προτού ενσωματωθούν σε αυτό, εφόσον βρίσκονται στο εργοτάξιο και μάλιστα ολόκληρη την αξία του και μπορεί να προβλέπει απαλλαγές, από την καταβολή της αποζημίωσης, σε ποσοστό της αξίας ζημιάς ή απώλειας όχι μεγαλύτερο του 50% της αξίας κάθε ζημιάς ή απώλειας με μέγιστο όριο απαλλαγής 30.000 €. για κάθε ζημία ή απώλεια. Η ασφάλιση πρέπει να καλύπτει το έργο από την έναρξη των εργασιών ή την μεταφορά των πρώτων υλικών στα εργοτάξια μέχρι την γνωστοποίηση στον εργολάβο της έγκρισης του πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής του έργου.

β. Ασφάλιση αστικής ευθύνης απέναντι σε τρίτους

Η ασφάλιση αυτή πρέπει να καλύπτει την αστική ευθύνη του Αναδόχου για την καταβολή αποζημίωσης ή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο και για υλικές ζημιές που μπορούν να συμβούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου από οποιαδήποτε αιτία που έχει σχέση με την κατασκευή του έργου και δημιουργεί υποχρεώσεις του Αναδόχου για αποζημίωση.

Τα εξασφαλιζόμενα ποσά για τις παραπάνω καλύψεις πρέπει να μην είναι μικρότερα από τα εξής:

- Για σωματική βλάβη κατά άτομο	90.000 €
- Για βλάβες πραγμάτων	160.000 €
- Για θανατηφόρο ατύχημα κατ' άτομο	120.000 €
- Για ομαδικό ατύχημα	180.000 €
- Συνολικά καλυπτόμενο ποσό	550.000 €

Η ασφάλιση αυτή πρέπει να καλύπτει την αστική ευθύνη του Αναδόχου, από την έναρξη των εργασιών μέχρι τη λήξη τους, που πρέπει να γνωστοποιηθεί γραπτά στην ασφαλιστική εταιρεία από τον «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.»

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να ασφαλίσει το έργο καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσής του για ολόκληρο το ποσό του προϋπολογισμού.

6. Στα ασφαλιστήρια συμβόλαια θα περιλαμβάνονται οι εξής γενικοί όροι:
  - α. Ο «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» καθώς και το προσωπικό του Ο.Σ.Ε. που θα απασχολείται στη γραμμή κατά τη διάρκεια της κατασκευής, θα είναι συνασφαλιζόμενοι.
  - β. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής καταστροφής του Έργου ο Ανάδοχος μεταβιβάζει και εκχωρεί στον «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» εξ αρχής τα ποσά των απαιτήσεων του από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο που θα καταβάλλονται απευθείας στον «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» ύστερα από σχετική αίτησή της, χωρίς να χρειάζεται έγγραφη συναίνεση ή άλλη ενέργεια του Αναδόχου.
  - γ. Η ασφαλιστική εταιρεία παραιτείται από κάθε δικαίωμα ανταγωγής κατά του «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.», των υπαλλήλων, συμβούλων και συνεργατών τους και των υπαλλήλων τους, σε περίπτωση που η βλάβη ή ζημιά οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη, όχι ηθελημένη, των προσώπων αυτών.
  - δ. Ο «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.», το προσωπικό του, καθώς και όλοι οι σύμβουλοι συνεργάτες του και το προσωπικό του θεωρούνται σαν τρίτα πρόσωπα.
  - ε. Με το ασφαλιστήριο καλύπτεται και η ευθύνη του «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» που απορρέει από το άρθρο 922 του Αστικού Κώδικα (ευθύνη προστήσαντος).
  - στ. Κάθε ασφαλιστήριο θα είναι σε ισχύ και δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή να ακυρωθεί ή να λήξει η ισχύς του, χωρίς γραπτή ειδοποίηση του «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.»
  - ζ. Ο Ανάδοχος πρέπει να παραδίνει στον «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.» το ασφαλιστήριο συμβόλαιο 15 μέρες τουλάχιστον πριν αρχίσει η περίοδος ασφάλισης. Διαφορετικά ο «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.», χωρίς ειδοποίηση, μπορεί να συνάψει το υπόψη ασφαλιστήριο με ασφαλιστική εταιρεία της προτίμησής της, στο όνομα για λογαριασμό και με δαπάνες του Αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή θα ενεργεί με ανέκκλητη εντολή και για λογαριασμό του σαν πληρεξούσιος.
7. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του Αναδόχου, το έργο σε οποιαδήποτε φάση και αν βρίσκεται μπορεί να ασφαλιστεί έναντι όλων των ενδεχόμενων κινδύνων, από τον «Ο.Σ.Ε. Α.Ε.», τα δε έξοδα της ασφάλισης αυτής θα βαρύνουν τον Ανάδοχο.
8. Σε περίπτωση καθυστέρησης της ασφάλισης για τα προαναφερθέντα αντικείμενα και τυχόν συμβάντος μέσα στον υπόψη χρόνο καθυστέρησης, την ευθύνη αποζημιώσεων και καλύψεων των ζημιών έχει ο Ανάδοχος. Επίσης η ευθύνη αποζημιώσεων και καλύψεων των ζημιών βαρύνει τον Ανάδοχο, σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι το ασφαλιστήριο είναι ανίσχυρο ή παράτυπο για οποιαδήποτε αιτία.
9. Σε περίπτωση παράτασης του χρόνου ολοκλήρωσης του έργου χωρίς υπαιτιότητα του Αναδόχου, οποιοδήποτε κόστος προκύψει από την αντίστοιχη παράταση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, όπως αυτό περιγράφεται στο παρών άρθρο, θα καλυφθεί από τον Ανάδοχο.
Ο πιο πάνω όρος ισχύει για τις πιθανώς εγκριθείσες παρατάσεις για το σύνολο των εργασιών, όπως αυτές προκύπτουν από την ανάγκη έγκρισης Α.Π.Ε. και συμπληρωματικών συμβάσεων.

Άρθρο 14 : Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο

Άρθρο : Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο

1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο, ώστε να εξαλειφονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου : ΠΔ 305/96 (αρ. 7-9), Ν.4412/2016 (αρ. 138 παρ.7), Ν. 3850/10 (αρ. 42).

2. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν.4412/2016 (αρθ. 138 παρ.7).

β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ : ΔΠΠΑΔ/οικ.177/2-3-01, ΔΕΕΠΠ/85/14-5-01 και ΔΠΠΑΔ/οικ889/27-11-02, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου : Ν.3669/08 (αρ. 37 παρ.8 και αρ.182).

γ. Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας : ΠΔ 1073/81 (αρ. 111), ΠΔ 305/96 (αρ.10,11), Ν.3850/10 (αρ. 42- 49).

Για την σωστή εφαρμογή της παρ.γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφάλειας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

3. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ. 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα :

3.1 Εκ των προτέρων γνωστοποίηση - Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) – Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ) και συγκεκριμένα :

α. Να διαβιβάσει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια : ΠΔ 305/96

(αρ 3 παρ. 12 και 13). Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.

β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις / προβλέψεις των ΣΑΥ-ΦΑΥ τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το Π.Δ. 305/96 (αρ.3 παρ.8) και την ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ/85/2001 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.4412/2016 (αρθ. 138).

γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμόσει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κλπ (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφάλειας, οργάνωση, εξοπλισμός, κλπ).

δ. Να αναπροσαρμόσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφάλειας και υγείας : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.9) και ΥΑ ΔΠΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.4412/2016 (αρθ. 138).

ε. Να τηρήσει τα ΣΑΥ-ΦΑΥ στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου : ΠΔ305/96 (αρ. 3 παρ.10) και ΥΑ ΔΠΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ.)ΥΠΕΧΩΔΕ και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και στο Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (ΦΑΥ).

Το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

Αντίστοιχα ο ΦΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του ΣΑΥ και του ΦΑΥ αναφέρεται στο ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ.5-7) και στις ΥΑ: ΔΠΠΑΔ/οικ/177/2001 (αρ.3) και ΔΠΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Ν.4412/2016 (αρθ. 138).

2. Η υποχρέωση εκπόνησης ΣΑΥ προβλέπεται σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.4), όταν :

α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα απασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή.

β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους: Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παράρτημα ΙΙ).

γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα: θεώρηση του σχεδίου και του φακέλου ασφαλείας και υγείας (ΣΑΥ,ΦΑΥ) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.1 εδάφιο α΄ του Ν 4030/2011 (ΦΕΚ 249/Α/25-11-2011) και την αρ. πρωτ. 10201/27-3-2012 εγκύκλιο του Ειδ. Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε.

3. Ο ΦΑΥ καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή και την οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου : ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ. 433/2000 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.4412/2016 (αρ. 170 και 172).

4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο ΦΑΥ φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του : ΠΔ 305/96 (αρ. 3 παρ.11) και ΥΑ ΔΠΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.

5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση του ΣΑΥ και την κατάρτιση του ΦΑΥ περιλαμβάνονται στην ΕΓΚΥΚΛΙΟ 6 με αρ. πρωτ. ΔΠΠΑΔ/οικ/215/31-3-2008 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ.

3.2 Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας – τήρηση στοιχείων ασφαλείας και υγείας

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν. 3850/10 (αρ.8 παρ.1 και αρ.12 παρ.4).

β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρ.8 παρ.2 και αρ. 4 έως 25).

γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.

Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής : Ν.3850/10 (αρ.9).

δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και των : τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων :

1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους Ν.3850/10 (αρ.43 παρ. 1 α και παρ.3-8).

2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας Ν.3850/10 (αρ.14 παρ.1 και αρ.17 παρ.1).

Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών.

Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας σελιδομετρείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (Ν 3850/10 αρ.20 παρ.4), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε) ή στον εκπρόσωπο των εργαζομένων των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν.3850/10.

Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2β).

Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.

Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2α).

4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών Ν.3850/10 (αρ.43 παρ.2γ).

5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου Ν 3850/10 (αρ.18 παρ.9).

3.3 Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.3 παρ.14) σε συνδυασμό με την Υ.Α 130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας.

Το ΗΜΑ θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α, από τις κατά τόπους Δ/νσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Δ/νουσας Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας, κλπ : ΠΔ 1073/81 (αρ.113), Ν.1396/83 (αρ. 8) και την Εγκύκλιο 27 του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ.πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208 /12-9-2003.

3.4 Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (ΣΑΥ) και Ημερολόγιου Μέτρων Ασφάλειας (ΗΜΑ)

Για την πιστή εφαρμογή του Σ ΑΥ κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το Η Μ Α. Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του ΣΑΥ και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων / διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του ΣΑΥ. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

4. Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

4.1 Προετοιμασία εργοταξίου - Μέτρα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφάλειας και υγείας :

α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περίφραξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περίφραξη των επικίνδυνων θέσεων : ΠΔ 105/95, ΠΔ 305//96 (αρ.12 παραρτ. IV μέρος Α, παρ. 18.1).

β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας : ΠΔ 1073/81 (αρ.75-79), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. IV μέρος Β, τμήμα ΙΙ, παρ.2).

γ. Τη σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί ατμών θερμών, υγρών ή αερίων κλπ) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών: ΠΔ 1073/81 (αρ.92 - 95), ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ.6).

δ. Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως : κατάρτιση σχεδίου διαφυγής - διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων, κλπ.: ΠΔ 1073/81 (αρ. 92-96), ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ. IV μέρος Α, παρ.3, 4, 8-10), Ν.3850/10 (αρ.30, 32, 45).

ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων, κλπ) : ΠΔ 1073/81 (αρ.109,110), Ν.1430/84 (αρ.17,18), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. IV μέρος Α, παρ.13, 14).

στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπως : προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φωσφορίζοντα γιλέκα, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά, κλπ, εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του: Π.Δ. 1073/81(αρ.102-108), Ν.1430/84 (αρ.16-18), ΚΥΑ Β.4373/1205/93 και οι τροποπ. αυτής ΚΥΑ 8881/94 και Υ.Α. οικ.Β.5261/190/97, Π.Δ. 396/94, Π.Δ. 305/96 (αρ.9,παρ.γ).

4.2 Εργοταξιακή σήμανση – σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση - εκφόρτωση – εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κλπ

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με :

- Την Υ.Α αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ.ΥΠΥΜΕΔΙ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)

- Τη ΚΥΑ αριθ.6952/14-2-2011 του τ.ΥΠΕΚΑ και τ.ΥΠΥΜΕΔΙ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών »

- Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας : Ν.2696/99 (αρ. 9 – 11 και αρ.52) και την τροπ. αυτού : Ν.3542/07 (αρ. 7-9 και αρ.46).

β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρομίου : Ν. 2696/99 (αρ. 47, 48) και η τροπ. αυτού: Ν. 3542/07 (αρ.43,44).

γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου, κλπ : ΠΔ 1073/81 (αρ.75-84), ΠΔ 305/96 (αρ.8.δ και αρ.12,παραρτ.IVμέρος Α, παρ.2), Ν.3850/10 (αρ. 31,35).

δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοιβάσης, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων στοιχείων : ΠΔ 216/78, ΠΔ 1073/81 (αρ.85-91), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ.8), ΠΔ 305/96 [αρ. 8 (γ, ε, στ, ζ) και αρ.12 παραρτ. IV μέρος Α παρ.11 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.4], Ν.2696/99 (αρ.32) και η τροπ. αυτού : Ν. 3542/07

(αρ.30).

ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν :

α) κραδασμούς: ΠΔ 176/05,

β) θόρυβο : ΠΔ 85/91, ΠΔ 149/06,

γ) προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων : ΠΔ 397/94,

δ) προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες : Ν.3850/10 (άρ. 36-41),

4.3 Μηχανήματα έργων / Εξοπλισμοί εργασίας - αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων ΠΔ 304/00 (αρ.2).

α. Ο ανάδοχος οφείλει να ελέγχει τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματουργικών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και του λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες, κλπ): ΠΔ 1073/81 (αρ.17, 45-74), Ν 1430/84 (αρ.11-15), ΠΔ 31/90, ΠΔ 499/91, ΠΔ 395/94 και οι τροπ. αυτού: ΠΔ 89/99, ΠΔ 304/00 και ΠΔ 155/04, ΠΔ 105/95 (παραρτ. ΙΧ), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ.ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ.7 - 9), ΚΥΑ 15085/593/03, ΚΥΑ αρ.Δ13ε/4800/03, ΠΔ 57/10, Ν.3850/10 (αρ. 34, 35).

β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ.ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙI, παρ.7.4 και 8.5) και το ΠΔ 304/00 (αρ.2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία :

1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
2. Άδεια κυκλοφορίας
3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης.
4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ. ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙI, παρ. 8.1.γ και 8.2) και το ΠΔ 89/99 (παραρτ. ΙI, παρ.2.1). Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.
6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το ΠΔ 89/99 (αρ. 4α παρ.3 και 6).
7. Πιστοποιητικό επανελέγχου ανυψωτικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την ΚΥΑ 15085/593/03 (αρ.3 και αρ.4. παρ.7).

5.Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερόμενα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθετήματα :

5.1 Κατεδαφίσεις :

Ν 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ.18 -33, 104), ΚΥΑ 8243/1113/91 (αρ.7), ΥΑ 31245/93, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ.ΙV μέρος Β τμήμα ΙI, παρ.11), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού ΠΔ 2/06, ΠΔ 212/06,ΥΑ 21017/84/09.

5.2 Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κλπ), Αντιστηρίξεις :

Ν. 495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 1073/81 (αρ.2-17, 40-42), ΥΑ αρ. 3046/304/89 (αρ.8-ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παρ.4), ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής: ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού: ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ. 10).

5.3 Ικριώματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας – ζώνες κινδύνου, Εργασίες σε ύψος, Εργασίες σε στέγες.

ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (αρ.34-44), Ν.1430/84 (αρ. 7-10), ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 155/04, ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παραρτ.ΙV μέρος Α παρ.1, 10 και μέρος Β τμήμα ΙI παρ.4-6,14).

5.4 Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες

ΠΔ 95/78, ΠΔ 1073/81 (αρ.96, 99,104, 105), ΠΔ 70/90 (αρ.15), ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Πυροσβεστική Διάταξη 7 Απόφ.7568 Φ.700.1/96, ΚΥΑ αρ.οικ.16289/330/99.

5.5 Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές, κλπ.)

ΠΔ 778/80, ΠΔ 1073/81 (αρ.26- 33, αρ.98), ΥΑ 3046/304/89, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ. 12).

5.6 Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων.

(Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης.)

Ν.495/76, ΠΔ 413/77, ΠΔ 225/89, ΚΥΑ 3329/89 και η τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95 και ΥΑ Φ.6.9/25068/1183/96, ΥΑ 3009/2/21-γ/94, ΠΔ 455/95 και η τροπ. αυτού : ΠΔ 2/06, ΠΔ 305/96 (αρ.12 παραρτ. ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ.10).

5.7 Καταδυτικές εργασίες σε Λιμενικά έργα

(Υποθαλάσσιες εκσκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτας κλπ με χρήση πλωτών ναυπηγημάτων και καταδυτικού συνεργείου.)

ΠΔ 1073/81 (αρ.100), Ν 1430/84 (αρ.17), ΠΔ 396/94 (αρ.9 παρ.4 παραρτ.ΙΙΙ), ΥΑ 3131.1/20/95/95, ΠΔ 305/96 (αρ.12, παραρτ.ΙV μέρος Β τμήμα ΙI παρ.8.3 και παρ.13).

6. Ακολουθεί κατάλογος με τα νομοθετήματα και τις κανονιστικές διατάξεις που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ: «ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ»			
Α. ΝΟΜΟΙ			
N. 495/76	ΦΕΚ 337/Α/76	Π. Δ. 395/94	ΦΕΚ 220/Α/94
N. 1396/83	ΦΕΚ 126/Α/83	Π. Δ. 396/94	ΦΕΚ 220/Α/94
N. 1430/84	ΦΕΚ 49/Α/84	Π. Δ. 397/94	ΦΕΚ 221/Α/94
N. 2168/ 93	ΦΕΚ 147/Α/93	Π. Δ. 105/95	ΦΕΚ 67/Α/95
N. 2696/99	ΦΕΚ 57/Α/99	Π. Δ. 455/95	ΦΕΚ 268/Α/95
N. 3542/07	ΦΕΚ 50/Α/07	Π. Δ. 305/96	ΦΕΚ 212/Α/96
N. 3669/08	ΦΕΚ 116/Α/08	Π. Δ. 89/99	ΦΕΚ 94/Α/99
N. 3850/10	ΦΕΚ 84/Α/10	Π. Δ. 304/00	ΦΕΚ 241/Α/00
N. 4030/12	ΦΕΚ 249/Α/12	Π. Δ. 155/04	ΦΕΚ 121/Α/04
		Π. Δ. 176/05	ΦΕΚ 227/Α/05
		Π. Δ. 149/06	ΦΕΚ 159/Α/06
		Π. Δ. 2/06	ΦΕΚ 268/Α/06
		Π. Δ. 212/06	ΦΕΚ 212/Α/06
		Π. Δ. 82/10	ΦΕΚ 145/Α/10
		Π. Δ. 57/10	ΦΕΚ 97/Α/10
Β. ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ		Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ	
	ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ		ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
Π. Δ. 413/77	ΦΕΚ 128/Α/77	ΥΑ 130646/84	ΦΕΚ 154/Β/84
Π. Δ. 95/78	ΦΕΚ 20/Α/78	ΚΥΑ 3329/89	ΦΕΚ 132/Β/89
Π. Δ. 216/78	ΦΕΚ 47/Α/78	ΚΥΑ 8243/1113/91	ΦΕΚ 138/Β/91
Π. Δ. 778/80	ΦΕΚ 193/Α/80	ΚΥΑαρ.οικ.Β.4373/1205/93	ΦΕΚ 187/Β/93
Π. Δ. 1073/81	ΦΕΚ 260/Α/81	ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93	ΦΕΚ 765/Β/93
Π. Δ. 225/89	ΦΕΚ 106/Α/89		
Π. Δ. 31/90	ΦΕΚ 31/Α/90		
Π. Δ. 70/90	ΦΕΚ 31/Α/90		
Π. Δ. 85/91	ΦΕΚ 38/Α/91		
Π. Δ. 499/91	ΦΕΚ 180/Α/91		

<u>Γ.ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ</u>	<u>ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ</u>	<u>Δ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ</u>	
ΚΥΑ αρ. 8881/94	ΦΕΚ 450/Β/94	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 27/03	ΑΡ.ΠΡΩΤ.ΔΕΕΠ Π/208/12-9-03
ΥΑ αρ.οικ. 31245/93	ΦΕΚ 451/Β/93	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 6/08	ΑΡ.ΠΡΩΤ.ΔΙΠΑΔ/ οικ/215/31-3-08
ΥΑ 3009/2/21-γ/94	ΦΕΚ 301/Β/94	ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Σ.ΕΠ.Ε	ΑΡ.ΠΡ. 10201/12 ΑΔΑ:Β4Λ/1Λ-ΚΦΖ
ΥΑ 2254/230/Φ.6.9/94	ΦΕΚ 73/Β/94		
ΥΑ 3131.1/20/95/95	ΦΕΚ 978/Β/95		
ΥΑ Φ.6.9/13370/1560/95	ΦΕΚ 677/Β/95		
ΥΑ Φ6.9/25068/1183/96	ΦΕΚ 1035/Β/96		
Υ.Α αρ.οικ.Β.5261/190/97	ΦΕΚ 113/Β/97		
ΚΥΑ αρ.οικ.16289/330/99	ΦΕΚ 987/Β/99		
ΚΥΑαρ.οικ.15085/593/03	ΦΕΚ 1186/Β/03		
ΚΥΑ αρ. Δ13ε/4800/03	ΦΕΚ 708/Β/03		
ΚΥΑ αρ.6952/11	ΦΕΚ 420/Β/11		
ΥΑ 3046/304/89	ΦΕΚ 59/Δ/89		
ΥΑ Φ.28/18787/1032/00	ΦΕΚ 1035/Β/00		
ΥΑ αρ. οικ. 433/2000	ΦΕΚ 1176/Β/00		
ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ/85/01	ΦΕΚ 686/Β/01		
ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/177/01	ΦΕΚ 266/Β/01		
ΥΑ ΔΙΠΑΔ/οικ/889/02	ΦΕΚ 16/Β/03		
ΥΑ ΔΜΕΟ/Ο/613/11	ΦΕΚ 905/Β/11		
ΥΑ 21017/84/09	ΦΕΚ 1287/Β/09		
Πυροσβεστική διάταξη 7, Απόφ. 7568.Φ.700.1/96	ΦΕΚ 155/Β/96		

Άρθρο 15. Ηλεκτροδότηση - Τηλέφωνα - Οδοί προσπέλασης

1. Ο Ανάδοχος θα μεριμνήσει για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας από την ΔΕΗ, θα φροντίσει να έχει στα εργοτάξια του τις κατάλληλες εγκαταστάσεις για προσωρινή παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, για την διάρκεια κατασκευής του έργου για περιπτώσεις που το δίκτυο υφίσταται βλάβη ή υπάρχει διακοπή του ρεύματος. Επίσης ο Ανάδοχος θα πρέπει να φροντίσει με ευθύνη του και έξοδά του την φωτοδότηση του εργοταξίου με χρήση γεννητριών ή άλλων μηχ/κών μέσων, στην περίπτωση νυχτερινής εργασίας, και να πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή πρόληψης πυρκαϊάς.
2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προβεί σε όλες τις απαραίτητες διαδικασίες και να καταβάλει όλες τις σχετικές δαπάνες για την εγκατάσταση των κατάλληλων υποσταθμών και την κατασκευή των απαραίτητων δικτύων για τη μεταφορά και διανομή των γραμμών από τα σημεία παροχής στα σημεία χρήσης.
3. Ο Ανάδοχος θα έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί υφιστάμενες οδούς για την προσπέλαση προς το έργο, με τη ρητή υποχρέωση ότι τα μηχανήματα και λοιπά μεταφορικά μέσα που θα κινούνται σε δημόσιες οδούς δεν θα υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια διαστάσεων και βαρών που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για να αποφεύγονται βλάβες στις οδούς.
4. Οποιοσδήποτε άλλες πρόσθετες προσπελάσεις χρειαστούν μέσα στο εργοτάξιο, ή προς θέσεις λήψεως υλικών, θα κατασκευασθούν και θα συντηρηθούν με ευθύνη και δαπάνη του Αναδόχου. Οποιαδήποτε ζημιά ή φθορά στις υφιστάμενες οδούς ή προσπελάσεις που γίνεται από υπαιτιότητα του Αναδόχου θα αποκαθίσταται αμέσως από τον ίδιο.

Άρθρο 16 Διευκολύνσεις σε άλλους εργολάβους

Ο Ανάδοχος πρέπει να διευκολύνει τις διελεύσεις άλλων εργοληπτών ή συνεργείων του Ο.Σ.Ε. που ενδεχόμενα θα εκτελούν έργα σε παράπλευρους χώρους ή του εργατικού προσωπικού τους.

Άρθρο 17. Διεξαγωγή της κυκλοφορίας κατά τη διάρκεια εκτέλεσής των έργων

Ο ανάδοχος υποχρεούται να λάβει άπαντα τα ενδεικνυόμενα έκτακτα μέτρα (πρόσθετα ειδικά έργα προστασίας, ειδικά μέτρα ασφαλείας, ειδική σήμανση, τροχονόμοι υπάλληλοι, κλπ.) τα οποία επιβάλει η φύση και η θέση του εκτελουμένου έργου, προς αποφυγή παρενοχλήσεως ή κινδύνου της διεξαγόμενης κυκλοφορίας και πρόκλησης ζημιών στην ιδιοκτησία (σιδηροδρομικές γραμμές, κτίρια σιδηροδρομικών σταθμών, εγκαταστάσεις κλπ.) του Ο.Σ.Ε. και σε αρχαιολογικά μνημεία.

Ο Ανάδοχος πρέπει να λάβει υπόψιν του ότι όλες οι δαπάνες λόγω των ειδικών μέτρων κλπ., συμπεριλαμβάνονται στις τιμές του τιμολογίου του, δεδομένου ότι θα πληρωθεί μόνο για τις τιμές αυτές άνευ ουδεμίας ετέρας αποζημίωσης.

Για την περίπτωση κατά την οποία ο Ανάδοχος ήθελε τυχόν προξενήσει ζημιές κλπ. στις εν γένει εγκαταστάσεις του Ο.Σ.Ε. ή στους διερχόμενους από τις σιδηροδρομικές γραμμές ή διακόψει την δια του δικτύου του Ο.Σ.Ε. διερχόμενη κυκλοφορία στα τμήματα που έχει ολοκληρώσει και παραδώσει προς χρήση, καθίσταται υπεύθυνος ποινικώς και αστικώς έναντι του Ο.Σ.Ε. και τρίτων για τις εκ των ενεργειών αυτών συνέπειες. Οι εργασίες πλησίον της υφιστάμενης γραμμής πρέπει να εκτελούνται μετά μεγάλης προσοχής, ώστε να μην προκαλούνται ανωμαλίες και δυσχέρειες στην λειτουργία των διαφόρων εγκαταστάσεων του Δικτύου.

Κατηγορηματικά καθορίζεται ότι ο Ανάδοχος δεν δύναται να αρχίσει εργασίες πλησίον της υφιστάμενης γραμμής ή να θέσει επ' αυτής ή πλησίον της πάσης φύσεως υλικά ή μηχανήματα, παρά μόνο αφού γνωστοποιήσει τούτο στον επιβλέποντα μηχανικό του εργοταξίου.

Άρθρο 18. Αποθέσεις υλικών

1. Εάν οι συνθήκες του έργου ή ο κίνδυνος ζημιών δεν επιτρέπουν, κατά την απόλυτη κρίση της Υπηρεσίας, την επί μακρό χρόνο απόθεση υλικών σε χώρους όπου παρεμποδίζεται η οδική ή η σιδηροδρομική κυκλοφορία ή η κατασκευή του έργου, τότε θα αποτίθενται σε αυτούς ορισμένες μόνο ποσότητες υλικών, χωρίς δικαίωμα του αναδόχου για αποζημίωση λόγω προσθέτων ή πλαγίων μεταφορών, φορτοεκφορτώσεων κλπ. οι οποίες περιλαμβάνονται ανηγμένες στις τιμές μονάδος του τιμολογίου προσφοράς.
2. Επίσης αν για τους παραπάνω λόγους ή και για την εκπλήρωση των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων στη δραστηριότητα του Αναδόχου δεν επιτρέπεται η καθόλου απόθεση υλικών σε αυτούς τους χώρους, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τα αποθέσει σε χώρους που επιτρέπεται η απόθεση χωρίς πρόσθετη αποζημίωση.

Άρθρο 19. Πηγές λήψεως και θέσεις αποθέσεως ακαταλλήλων ή πλεοναζόντων υλικών

Θέσεις απόθεσης ακαταλλήλων ή πλεοναζόντων υλικών

Τα μη χρήσιμα προϊόντα κατεδάφισης και λοιπά πάσης φύσης ακατάλληλα υλικά θα αποτεθούν, διαστρωνόμενα όπως η ΠΤΠΧ1 ορίζει, σε θέσεις εξευρισκόμενες με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του αναδόχου, επιτρεπόμενες όμως από τις αρμόδιες Αρχές.

Άρθρο 20. Οδοί προσπέλασης προς θέσεις λήψης υλικών και προς το έργο

1. Η κατασκευή και συντήρηση νέων οδών προσπέλασης αν απαιτηθούν καθώς και η συντήρηση των υφισταμένων προς θέσεις λήψης των διαφόρων υλικών (π.χ. λατομεία, χείμαρροι κλπ.) βαρύνουν τον Ανάδοχο.
2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να κάνει καλή χρήση των υφιστάμενων οδών προσπέλασης προς το έργο δηλαδή να μεριμνά ώστε η διερχόμενη από αυτούς κυκλοφορία των οχημάτων και μηχανημάτων του τόσο από άποψη κυκλοφοριακού φόρτου όσο και από άποψη φορτίων να μην υπερβαίνει τα όρια αντοχής της υφιστάμενης κατάστασης της οδού. Υποχρεούται επίσης να την συντηρεί και να αποκαθιστά τη βατότητά τους όταν αυτή διαφοροποιείται από τη συχνή χρήση για τις ανάγκες της εργολαβίας ή από τις καιρικές συνθήκες ή από άλλα αίτια.
3. Η δαπάνη κατασκευής οδών προσπέλασης για τις ανάγκες του όλου έργου πέρα από το οδικό δίκτυο που υφίσταται, βαρύνει τον Ανάδοχο.

Άρθρο 21. Προθεσμίες – Είδη εργασιών - Λοιπές υποχρεώσεις του αναδόχου

1. Προθεσμίες

Το όλο έργο πρέπει να αποπερατωθεί εντός της προθεσμίας **τεσσάρων (4) μηνών**, όπως καθορίζεται στο αντίστοιχο άρθρο της Διακήρυξης της Δημοπρασίας, μετρούμενης από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης (χρονική αφετηρία).

2. Προκαταρτικές εργασίες.

Οι προμήθειες των απαιτούμενων υλικών και μηχανημάτων θα εκτελεσθούν από τον Ανάδοχο αμέσως ώστε να καταστεί δυνατή η άμεση έναρξη του έργου και η ολοκλήρωσή του μέσα στη συμβατική προθεσμία.

3. Λοιπές υποχρεώσεις του αναδόχου:

1. Ο Ανάδοχος πρέπει να συμμορφώνεται προς τις σχετικές οδηγίες του ΥΠΕΚΑ για την προστασία του περιβάλλοντος. Η αποκατάσταση της συνέχειας των υφιστάμενων οδών, είτε η κατασκευή των απαραίτητων συνδετηρίων τμημάτων στα τμήματα τα οποία τέμνονται ή καταλαμβάνονται κλπ. από τα προς κατασκευή έργα, θα γίνεται από τον ανάδοχο εκ των πρώτων ώστε να εξασφαλίζεται προηγούμενα η ακώλυτη και ασφαλή διέλευση από τα νέα αυτά τμήματα της διερχόμενης από τις υφιστάμενες οδούς κυκλοφορία, και να διευκολύνεται έτσι η κατασκευή του έργου, ώστε να περατωθεί εμπρόθεσμα.
2. Ο Ανάδοχος υπόκειται στον έλεγχο της Υπηρεσίας που εκπροσωπείται από το προσωπικό Επίβλεψης του Έργου. Ο Ανάδοχος οφείλει να επιτρέπει ελεύθερα την είσοδο στον επιβλέποντα και σε όλους τους εντεταλμένους για την επίβλεψη του Έργου υπαλλήλους της Υπηρεσίας. Το ίδιο ισχύει και για τους υπαλλήλους του Συμβούλου που θα χρησιμοποιήσει η Υπηρεσία για να τη συνδράμει στην επίβλεψη του έργου και για όποιον άλλον στον οποίο η Υπηρεσία θα δώσει σχετική έγκριση. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις έγγραφες εντολές της Υπηρεσίας που δίνονται για την κανονική και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Το ότι η Υπηρεσία επιβλέπει το Έργο δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από οποιαδήποτε ευθύνη που προκύπτει από τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή και τους ισχύοντες Νόμους.
3. Η τήρηση του ημερολογίου αποτελεί συμβατική υποχρέωση του Αναδόχου. Το ημερολόγιο του έργου μπορεί να έχει μορφή , ως προς τα συμπληρούμενα στοιχεία, της απολύτου επιλογής του Ο.Σ.Ε. και μπορεί να απαρτίζεται από περισσότερα του ενός φύλλου ανά ημέρα εργασίας, δεδομένης της μεγάλης έκτασης των εργασιών και του πλήθους των μηχανημάτων του εργοταξίου. Αποτελεί συμβατική υποχρέωση του Αναδόχου η αναγραφή σε ειδικό ημερολόγιο Έργου που θα έχει την έγκριση της Υπηρεσίας, των πληροφοριών που αφορούν την εκτέλεση των σιδηροδρομικών εργασιών (χρησιμοποιούμενα μέσα, προσωπικό κλπ.).
4. Ο ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει στην Υπηρεσία σε όλη την διάρκεια εκτέλεσης του έργου, όλα τα όργανα ελέγχου και τα βοηθητικά εξαρτήματα που είναι αναγκαία για τον σκοπό αυτό.
5. Τα σταθερά σημεία από τα οποία θα εξαρτηθούν οριζοντιογραφικά οι εργασίες, είναι τα τριγωνομετρικά σημεία του εθνικού δικτύου της Γ.Υ.Σ. Ο ανάδοχος θα φροντίσει με δικά του έξοδα, να του χορηγηθούν από την Γ.Υ.Σ. η περιγραφή και οι συντεταγμένες των τριγωνομετρικών σημείων της ευρύτερης περιοχής του έργου στο προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ 87. Ο έλεγχος των τριγωνομετρικών σημείων θα γίνει με δική του ευθύνη.
6. Τα σταθερά σημεία από τα οποία θα εξαρτηθούν υψομετρικά οι εργασίες είναι οι χωροσταθμικές αφετηρίες (REPERES) της ΓΥΣ. Ο ανάδοχος θα φροντίσει με δικά του έξοδα να του χορηγηθούν από την ΓΥΣ η περιγραφή και τα υψόμετρα των REPERES της ευρύτερης περιοχής του έργου.
7. Μέσα στον χώρο του εργοταξίου και μέχρι τις θέσεις λήψεως των αδρανών, ο ανάδοχος θα έχει την υποχρέωση να διαθέτει τα απαραίτητα μεταφορικά μέσα για την ασφαλή μετακίνηση του προσωπικού επίβλεψης και εκπροσώπων της Υπηρεσίας . Επίσης ο ανάδοχος θα παρέχει συνοδεία για το ως άνω προσωπικό στις μετακινήσεις αυτές όταν και όπου χρειάζεται ή όταν του ζητηθεί.
8. Επίσης ο ανάδοχος θα έχει την υποχρέωση να διαθέτει τα απαραίτητα μέσα (μεταφορικά κ.λπ.) για την ασφαλή επίσκεψη ομάδων επισκεπτών που θα έχουν πάρει έγκριση από τον κύριο του έργου προκειμένου να ενημερωθούν για το έργο.

9. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΑΝΩ Ή ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ

- 9.1 Στην περίπτωση εργασιών πάνω ή κοντά σε σιδηροδρομική γραμμή σε λειτουργία, ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τους κανονισμούς του Ο.Σ.Ε, τις συμβατικές υποχρεώσεις που αναφέρονται σε άλλα άρθρα της ΕΣΥ και τα ειδικά μέτρα ασφαλείας που υποδεικνύει η Υπηρεσία.
Ειδικότερα σε ότι αφορά την ασφάλεια της κυκλοφορίας των συρμών, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται με τις οδηγίες των αρμοδίων οργάνων του Ο.Σ.Ε. Σε αντίθετη περίπτωση το προσωπικό που δε συμμορφώνεται θα απομακρύνεται από το έργο αμέσως μετά την προς τούτο έγγραφη εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.
- 9.2 Ο Ανάδοχος θα πρέπει να ρυθμίζει τις εργασίες, κατά τρόπον ώστε να μην προκαλεί καθυστερήσεις στην κυκλοφορία των σιδ. Οχημάτων. Επίσης θα πρέπει να ενημερώνει την Υπηρεσία (Επίβλεψη) για τις εργασίες που θα εκτελεστούν σε θέσεις πλησίον της σιδ/κής γραμμής, 15 ημερολογιακές ημέρες ενωρίτερα από την εκτέλεση των εργασιών, προκειμένου αυτή να κάνει τις απαραίτητες ενέργειες που απαιτούνται για την επιβολή μέτρων ασφαλείας. Ο Ανάδοχος, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να είναι

σε ετοιμότητα, κατά τρόπον ώστε να προσαρμόσει το πρόγραμμα των εργασιών του αναλόγως και να απασχολήσει το προσωπικό και τα μηχανήματά του σε άλλες εργασίες.

- 9.3 Κατά την εκτέλεση του έργου θα καταρτισθούν επίσης, με μέριμνα, δαπάνη και ευθύνη του Αναδόχου, βιβλιοδετημένα τεύχη με διπλότυπες αριθμημένες σελίδες, για την τήρηση αρχείων ποιοτικού ελέγχου, όπως σχετικά προβλέπεται στις Τεχνικές Προδιαγραφές

Άρθρο 22. Ποινικές ρήτρες

- 23.1 Για κάθε ημέρα υπαίτιου υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 21 της παρούσης επιβάλλεται ποινική ρήτρα ως εξής:
Σε δεκαπέντε τις εκατό (15%) της μέσης ημερησίας αξίας του έργου και για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από την σύμβαση αρχικής συμβατικής προθεσμίας.
Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τις εκατό (15%) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερησίας αξίας του έργου.
Το ανώτατο όριο των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας ορίζεται σε 6% του συνολικού ποσού της σύμβασης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 148 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.

Άρθρο 23 Περιεχόμενα κονδυλίου απροβλέπτων δαπανών προϋπολογισμού

Δια του υπάρχοντος στον εγκεκριμένο Προϋπολογισμό του έργου κονδυλίου απροβλέπτων δαπανών καλύπτονται οι δαπάνες που περιγράφονται στο Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.

Άρθρο 24. Ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους αναδόχου - Επιβαρύνσεις

Το ποσοστό γενικών εξόδων, οφέλους κλπ. αναδόχου (εργολαβικό ποσοστό) ορίζεται σε δεκαοκτώ επί τοις εκατό (18%) όπως στο άρθρο 7θ του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα, καθορίζεται και για την εργολαβία αυτή ισχύουν οι κρατήσεις υπέρ τρίτων που επιβάλλονται στα έργα Δημοσίων Επενδύσεων κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 25. Κανονισμός Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών

Ο κανονισμός νέων τιμών μονάδος θα γίνει σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 156 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.

Άρθρο 26. Προκαταβολές

1. Στον ανάδοχο δεν είναι δυνατόν να χορηγηθεί, προκαταβολή για τις ανάγκες του έργου.

Άρθρο 27 Διεύθυνση Έργων - Εκλογή προσωπικού - Μηχανικά μέσα

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να επιλέξει άριστο προσωπικό όλων των ειδικοτήτων για την στελέχωση του εργοταξίου, που αναφέρεται στο άρθρο 7 της παρούσας.
2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει, όλα τα αναγκαία μηχανήματα, εγκαταστάσεις, μεταφορικά μέσα, όργανα και εργαλεία και το απαιτούμενο ειδικευμένο προσωπικό που να τα χειρίζεται, για την κατασκευή του υπόψη έργου και είναι υπεύθυνος για την επιλογή του κατάλληλου εξοπλισμού.
3. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να κατασκευάσει τις εγκαταστάσεις των Γραφείων Επίβλεψης για χρήση από την Υπηρεσία καθόλη την διάρκεια του έργου, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στα αντίστοιχα συμβατικά τεύχη. Η δαπάνη για την επίπλωση και τον εξοπλισμό των κτιρίων αυτών, όπως επίσης και η δαπάνη λειτουργίας τους μέχρι την προσωρινή παραλαβή του έργου (ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, τηλέφωνο, κλπ.) βαρύνει τον Ανάδοχο και περιέχεται ανηγμένη στις τιμές μονάδος του Τιμολογίου Προσφοράς.

Άρθρο 28. Καθαρισμός εργοταξίου, κατασκευών και εγκαταστάσεων

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, όπως προβεί στον πλήρη καθαρισμό του χώρου των εργοταξίων, του κατασκευασθέντος έργου και των εγκαταστάσεων του και στην αποκατάσταση του τοπίου (και στους χώρους λατομείων, δανειοθαλάμων, κλπ.) προ της παράδοσης αυτού.
2. Ο Ανάδοχος οφείλει χωρίς ιδιαιτέρα αποζημίωση να προβεί στην κατασκευή, συντήρηση και μετά το

πέρασ των εργασιών στην καθαίρεση και αποκόμιση των προστατευτικών κατασκευών και περιφραγμάτων του εργοταξίου, που επιβάλλονται από τα Π.Δ. 778/80 και 1073/81.

3. Ο Ανάδοχος οφείλει με δική του επιβάρυνση να απομακρύνει από τη γραμμή μετά το πέρας των εργασιών, σε καθημερινή βάση, όλα τα εργαλεία που χρησιμοποιεί.

Άρθρο 29. Τμηματική παραλαβή τμήματος αυτοτελούς γρήσεως

Η τμηματική παραλαβή αυτοτελών τμημάτων του έργου είναι στην διακριτική επιλογή της Υπηρεσίας και αφού αυτή κρίνει αυτό δυνατόν.

Άρθρο 30. Αναθεώρηση συμβατικών τιμών

Για την αναθεώρηση των συμβατικών τιμών ισχύει το άρθρο 153 του Ν. 4412/2016.

Άρθρο 31. Ειδικές δαπάνες βαρύνουσες τον ανάδοχο

Στις τιμές του Τιμολογίου Προσφοράς θεωρείται ότι περιέχονται ανηγμένες πέρα από τις αναγραφόμενες στους γενικούς όρους του Τιμολογίου Υπηρεσίας και Προσφοράς οι παρακάτω δαπάνες:

- 1). Οι κάθε φύσεως δαπάνες που θα απαιτηθούν για τον έλεγχο των τυχόν μελετών.

Οι παρακάτω ειδικές δαπάνες:

- 2). Αποζημιώσεις ιδιοκτητών - εκμισθωτών ή μισθωτών
- 3). Των περιοχών αποθήσεως τυχόν προϊόντων εκσκαφών ή αποθηκείσεως υλικών γενικώς.
- 4). Των θέσεων εγκαταστάσεως μηχανημάτων και εργοταξίων γενικώς.
- 5). Των προσπελάσεων προς τα εργοτάξια
- 6). Όσον αφορά τις εν λειτουργία οδούς ο ανάδοχος πρέπει να έχει υπ' όψη ότι δεν δύναται να κυκλοφορήσει οχήματα βάρους μεγαλύτερου εκείνου για το οποίο έχει υπολογισθεί η αντοχή του οδοστρώματος ώστε να αποφευχθεί η καταστροφή του. Οπωσδήποτε, εφ' όσον κάμει χρήση τέτοιων οδών (εντός των ανωτέρω περιορισμών) υποχρεούται στην συντήρηση και των οδών τούτων ως ανωτέρω καθ' όλη την διάρκεια της πλήρους εκτελέσεως της συμβάσεως άνευ οιασδήποτε αποζημιώσεως εκ μέρους του Ο.Σ.Ε. . Εννοείται ότι σε κάθε περίπτωση ο Ανάδοχος είναι υπεύθυνος για κάθε ζημιά ή ατύχημα. Ο Ο.Σ.Ε. ουδεμία αναλαμβάνει ευθύνη ή υποχρέωση για καταβολή δαπανών ή αποζημιώσεων για τα ως άνω αναφερθέντα.
- 7). Οι δαπάνες εγκαταστάσεως και λειτουργίας εργοταξίων
- 8). Οι δαπάνες προσωρινής σημάσεως κατά το στάδιο εκτελέσεως του έργου
- 9). Δαπάνες που θα προκύψουν από τις δυσχέρειες λόγω:
  - α.- εκτέλεσης άλλων εργολαβιών του Ο.Σ.Ε ή άλλων δημοσίων φορέων,
  - β.- κυκλοφορίας της σιδηροδρομικής γραμμής,
  - γ.- προσπελάσεων.
  - δ.- ύπαρξης δικτύων Ο.Κ.Ω.
- 10) Πρόσθετες δαπάνες που προκύπτουν από τους περιορισμούς στις δραστηριότητες του Αναδόχου για την προστασία του περιβάλλοντος,

Άρθρο 32. Κρατήσεις λόγω εγγυήσεως

Η αρχική εγγύηση καλής εκτελέσεως όπως αναφέρεται στην Διακήρυξη Δημοπρασίας, ως και τυχόν συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτελέσεως (λόγω μεταγενέστερης αύξησης του χρηματικού αντικειμένου της σύμβασης), συμπληρώνονται με κρατήσεις από κάθε πιστοποίηση σύμφωνα προς τα προβλεπόμενα από το άρθρο 35 του Ν.3669/08.

Άρθρο 33. Φορολογικές υποχρεώσεις

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται σε όλους ανεξαιρέτως τους φόρους, τέλη, χαρτόσημα, δασμούς και κρατήσεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων που ισχύουν κατά την ημέρα της δημοπρασίας, για τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
2. Το έργο επιβαρύνεται με τον ΦΠΑ και καταβάλλεται επιπλέον του εργολαβικού ανταλλάγματος.

Άρθρο 34. Τήρηση Νόμων, Αστυνομικών Διατάξεων, Έκδοση Αδειών

Ο Ανάδοχος σε όλη την διάρκεια εκτέλεσης του έργου και οπωσδήποτε μέχρι την οριστική παραλαβή, υποχρεούται να συμμορφώνεται με τους Νόμους του Κράτους, τα Διατάγματα και τους κανονισμούς, τις Αστυνομικές Διατάξεις, ή διαταγές καθώς και με τις νόμιμες απαιτήσεις οποιασδήποτε Δημόσιας, Δημοτικής ή άλλης Αρχής που θα αναφέρονται και θα έχουν εφαρμογή κατά οποιονδήποτε τρόπο για τον Ανάδοχο και για τις εργασίες του.

Ο Ανάδοχος σαν υπεύθυνος να τηρεί τους νόμους κλπ. υποχρεούται να ανακοινώνει αμέσως στην Υπηρεσία τις διαταγές που απευθύνονται ή κοινοποιούνται σε αυτόν κατά την διάρκεια εκτέλεσης του έργου και τα έγγραφα των διάφορων Αρχών σχετικά με υποδεικνυόμενα μέτρα ελέγχου, ασφάλειας κλπ. Επίσης είναι υποχρεωμένος να ειδοποιεί την αρχαιολογική υπηρεσία πριν από την έναρξη κάθε εργασίας σε χώρο που έχει χαρακτηριστεί σαν αρχαιολογικός.

Επίσης ο Ανάδοχος υποχρεούται στην διεκπεραίωση με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του (δαπάνες διεκπαιρέωσης, μετακινήσεις, χαρτόσημα κλπ.) , κάθε άδειας που προβλέπεται από τους ανωτέρω Νόμους, Διατάγματα κλπ. και που απαιτείται για την εκτέλεση των εργασιών του.

Ο ανάδοχος θα ευθύνεται για τη μισθοδοσία, την ασφάλιση και οποιαδήποτε αποζημίωση του εργατοτεχνικού προσωπικού που θα διαθέτει για το υπόψη έργο.

Ο ανάδοχος υποχρεώνεται να βρίσκεται επί τόπου του έργου καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών. Σε περίπτωση αδυναμίας του να εκπληρώσει αυτή του την υποχρέωση οφείλει να διαθέτει αντικατάστασή του, η αμοιβή του οποίου δεν θα βαρύνει την Ο.Σ.Ε. Α.Ε..

Άρθρο 35. Νυκτερινή, Υπερωριακή Εργασία, Εργασία σε Αργίες και Εορτές

1. Επιτρέπεται η εκτέλεση νυκτερινής ή υπερωριακής εργασίας και εργασία τις Αργίες και Εορτές σύμφωνα με όσα σχετικά ορίζονται από τους Νόμους του Κράτους. Σε περίπτωση εκτέλεσης τέτοιας εργασίας ο Ανάδοχος δεν δικαιούται πρόσθετη αποζημίωση. Κατά την εκτέλεση της ανωτέρω εργασίας ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί όλους τους Νόμους και Κανονισμούς που αφορούν τέτοια εργασία. Εφόσον καθίσταται αναγκαία κατά την κρίση της Υπηρεσίας η νυκτερινή ή υπερωριακή εργασία ή η εκτέλεση εργασίας τις Αργίες και Εορτές, ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί αυτή χωρίς αντίρρηση και χωρίς καμία ιδιαίτερη αποζημίωση.
2. Ειδικά για την υπερωριακή εργασία η Υπηρεσία θα συνηγορήσει, εφόσον κρίνεται απαραίτητη και δεν υπάρχει άλλη δυνατότητα για εξασφάλιση περισσότερου προσωπικού, αλλά δεν μπορεί να εγγυηθεί την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης από τις αρμόδιες αρχές.
3. Αν ο Ανάδοχος δεν μπορέσει να εξασφαλίσει έγκριση για υπερωριακή εργασία, αυτό δεν θα αποτελέσει δικαιολογία για παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης του Έργου.
4. Κατά την εκτέλεση νυκτερινής εργασίας ο Ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει με δαπάνη του πρόσθετο και ικανοποιητικό φωτισμό για την ασφάλεια του προσωπικού του και του κοινού καθώς και κατάλληλα μέσα που να επιτρέπουν την καλή τοποθέτηση και επιθεώρηση υλικών και την από κάθε άποψη αποδοτική εκτέλεση των έργων.
5. Σαν ωράριο εργασίας ακολουθείται το σύστημα της πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας

Άρθρο 36. Προσωρινή παραλαβή - Χρόνος εγγύησης - Οριστική παραλαβή

Ο χρόνος εγγύησης για το παρόν Έργο, ορίζεται σε δέκα πέντε (15) μήνες. Στο ανωτέρω χρονικό διάστημα ο Ανάδοχος υποχρεούται να συντηρεί το έργο. Μετά την λήξη της ανωτέρω προθεσμίας, θα επακολουθήσει η οριστική παραλαβή του έργου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 170, 171 & 172 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει σήμερα.

Άρθρο 37. Σύνταξη μητρώου του έργου

Η σύνταξη του μητρώου έργου θα γίνει σύμφωνα με την οδηγία Ε.01.01.24 «Σύνταξη και υποβολή μητρώου έργου» των Τεχνικών Προδιαγραφών.

Τα στοιχεία αυτά θα υποβληθούν εις 3-πλούν συμπεριλαμβανομένου και του πρωτοτύπου. Όσον αφορά τα σχέδια αυτά θα υποβληθούν και σε ηλεκτρονική μορφή (δισκέτα). Το μητρώο του έργου θα συνταχθεί από τον ΕΡΓΟΛΑΒΟ του έργου και θα υποβληθεί στην Διευθύνουσα Υπηρεσία προ της προσωρινής παραλαβής. Η αμοιβή του ΕΡΓΟΛΑΒΟΥ για την σύνταξη του Μητρώου του έργου περιέχεται ανηγμένη στις δαπάνες των λοιπών εργασιών της τελικής Προσφοράς του έργου και πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την προσφορά του.

Άρθρο 38. Πινακίδες ενδεικτικές του Έργου - Φωτογραφίες

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται όπως, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών από την υπογραφή της Σύμβασης προβεί στην προμήθεια και τοποθέτηση πινακίδων ενδεικτικών του εκτελούμενου έργου. Οι διαστάσεις των πινακίδων, ο αριθμός αυτών, οι αναγραφόμενες ενδείξεις (ονομασία έργου, κύριος του έργου, Διευθύνουσα Υπηρεσία, μελετητής, ανάδοχος, μήκος έργου, προϋπολογισμός έργου και χρονολογίες έναρξης και περαίωσης) ο χρωματισμός και οι θέσεις τοποθέτησης θα καθοριστούν έγκαιρα από την Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία. Το είδος και η σταθερότητα της στήριξης των πινακίδων αποτελούν ευθύνη του Αναδόχου.
2. Οι δαπάνες προμήθειας, μεταφοράς και τοποθέτησης των ως άνω πινακίδων βαρύνουν τον ανάδοχο του έργου και περιλαμβάνονται ανηγμένες στις τιμές μονάδος του Τιμολογίου.

Σε περίπτωση μη τοποθέτησης των ανωτέρων πινακίδων εντός της ως ανωτέρω οριζόμενης προθεσμίας, η Διευθύνουσα το έργο υπηρεσία προβαίνει στην προμήθεια, μεταφορά και τοποθέτηση των σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου.

Άρθρο 39. Προστασία του Περιβάλλοντος - Περιορισμοί στις δραστηριότητες του Αναδόχου

Έχουν ισχύ οι παρακάτω περιορισμοί στις δραστηριότητες και στα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν από τον Ανάδοχο του έργου:

- 1.1. Όσον αφορά τα αέρια, οι επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις τούτων αναφέρονται στις ΠΥΣ 99/10.7.87 (ΦΕΚ 135/Α/28.7.87) και ΠΥΣ 25/18.3.88 (ΦΕΚ 52/Α/22.3.88).
- 1.2. Για τα υγρά απόβλητα έχουν εφαρμογή οι εκάστοτε ισχύουσες Νομαρχιακές αποφάσεις.
- 1.3. Για τις εργασίες κατασκευής, όσον αφορά τον θόρυβο, έχουν εφαρμογή τα προβλεπόμενα στις παρακάτω Υπουργικές Αποφάσεις:
  - i. Υπ.Απ. 2640/270/ΦΕΚ 689/Β/18.8.78.
  - ii. Υπ.Απ. 56206/1613/ΦΕΚ 570/Β/9.9.86.
  - iii. Υπ.Απ. 69001/1921/ΦΕΚ 751/Β/18.10.88.
  - iv. Υπ.Απ. 765/ΦΕΚ 81/Β/21.2.91.
- 1.4. Η απόθεση των ακαταλλήλων προϊόντων εκσκαφής θα γίνεται σε χώρους που δεν θα επηρεάζουν την επιφανειακή ροή των υδάτων, δεν θα είναι δασικές εκτάσεις, με την εξαίρεση της επόμενης πρότασης, και θα απέχουν τουλάχιστον 250 μ. από τα όρια οικισμών, κτίσματα, νεκροταφεία, κλπ. Σε κάθε περίπτωση, θα λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή παράσυρσης του αποτιθέμενου υλικού από τις βροχές.

Οι ακριβείς θέσεις απόθεσης και ο τρόπος διαμόρφωσης των χώρων του προηγούμενου όρου θα γίνουν σύμφωνα με το σχέδιο που πρέπει να υποβληθεί και εγκριθεί από την Υπηρεσία πριν την έναρξη κατασκευής του έργου.
- 1.5. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής θα εξασφαλίζεται η ομαλή επικοινωνία μεταξύ των κατοικημένων περιοχών εκατέρωθεν της σιδηροδρομικής γραμμής.
- 1.6. Κάθε είδους επέμβαση ή τροποποίηση των υφισταμένων έργων υποδομής θα γίνεται σε συνεργασία με τους αρμοδίους φορείς, ώστε να εξασφαλίζεται η ικανοποιητική λειτουργία τους.
- 1.7. Θα χρησιμοποιούνται μηχανικά σάρωθρα και θα γίνεται συστηματικός καθαρισμός στους δρόμους των πλησίων του έργου κατοικημένων περιοχών που θα επηρεάζονται από την ενδεχόμενη εκπομπή σωματιδίων (σκόνη) από την κατασκευή του έργου, σε συνεννόηση με τις κατά τόπους δημοτικές αρχές.
- 1.8. Κατά την διάρκεια των διατηρήσεων θα χρησιμοποιείται μηχανολογικός εξοπλισμός που θα εξασφαλίζει την συγκράτηση της σκόνης. Θα γίνεται συστηματική διαβροχή των εργοταξιακών δρόμων, υλικών, κλπ., προκειμένου να περιορισθεί η σκόνη κατά την εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών.
- 1.9. Κάθε είδους σκουπίδια, άχρηστα υλικά, παλιά ανταλλακτικά, λάδια, παντός είδους ενέματα, κλπ. θα συλλέγονται και θα απομακρύνονται από τον χώρο του έργου, η δε διάθεσή τους θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Απαγορεύεται η κάθε μορφής καύση υλικών (λάστιχα, λάδια, κλπ.) στην περιοχή του έργου.
Απαγορεύεται η απόρριψη παλιών λαδιών επί του εδάφους. Η διαχείριση των μεταχειρισμένων ορυκτελαίων θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΚΥΑ 71560/3053/ΦΕΚ 65/Β/85.
- 1.10. Το εργοτάξιο θα εγκατασταθεί στη θέση που θα εγκρίνει η Υπηρεσία ύστερα από σχετικό σχέδιο που θα υποβληθεί από τον Ανάδοχο του έργου πριν την έναρξη της κατασκευής.

Κάθε είδους εργοταξιακή εγκατάσταση θα απομακρυνθεί μετά το πέρας των εργασιών κατασκευής του έργου και ο χώρος να αποκατασταθεί.
- 1.11. Απαγορεύεται η παραμονή στο χώρο του έργου και η χρησιμοποίηση μηχανημάτων χωρίς το πιστοποιητικό έγκρισης τύπου ΕΟΚ για θόρυβο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 17.1.3 της παρούσης. Όπου η διαθέσιμη τεχνολογία δεν εξασφαλίζει αποδεκτά επίπεδα θορύβου, θα πρέπει να τοποθετούνται στους χώρους πρόκλησής του πρόχειρα ηχοπετάσματα. Κατά την κατασκευή ορίζεται ανώτερο όριο θορύβου τα 65 dB(A), μετρούμενα στο όριο των εργοταξίων.
- 1.12. Θα ληφθεί μέριμνα αντιτυρικής προστασίας κατά την κατασκευή για την αντιμετώπιση τυχόν εκδηλώσεων πυρκαϊάς από την λειτουργία των μηχανημάτων. Ο τρόπος οργάνωσης της αντιτυρικής προστασίας θα ελεγχθεί και θα εγκριθεί από την επίβλεψη πριν από την έναρξη των εργασιών.

Άρθρο 40. Ειδικοί συμβατικοί όροι.

1. Η μεταφορά του προσωπικού στο εργοτάξιο θα γίνεται με μέσα και δαπάνες του Εργολάβου.
2. Ο ανάδοχος υποχρεώνεται να βρίσκεται επί τόπου του έργου καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών. Σε περίπτωση αδυναμίας του να εκπληρώσει αυτή του την υποχρέωση οφείλει να διαθέτει αντικαταστάτη του, η αμοιβή του οποίου δεν θα βαρύνει την Ο.Σ.Ε. Α.Ε. Επίσης υποχρεώνεται να διαθέτει κατάλληλο στέλεχος (εργοδηγός) με επαρκείς

γνώσεις σιδ/κών εργασιών και αποδεικνυομένης εμπειρίας σε σιδ/κές εργασίες, καθώς και διοικητικές ικανότητες, το οποίο στέλεχος θα έχει την ευθύνη για την σωστή και παραγωγική εργασία του προσωπικού του αναδόχου, καθοδηγώντας τούτο κατάλληλα. Το στέλεχος αυτό θα συμμορφώνεται βέβαια απολύτως στις οδηγίες και εντολές του υπευθύνου της Ο.Σ.Ε Α.Ε. επί του έργου. Σε περίπτωση μη καταλληλότητας του στελέχους αυτού ισχύουν όσα αναφέρθηκαν περί αντικαταστάσεως μη καταλλήλου προσωπικού. Οι εντολές για το είδος, τη θέση και την ποσότητα των εργασιών που θα εκτελεί το προσωπικό του αναδόχου θα δίδονται από τον Ο.Σ.Ε. Α.Ε., άρνηση δε του Αναδόχου να συμμορφωθεί με τις εντολές αυτές θα επιφέρει έκπτωσή του.

3. Όλα τα υλικά που τυχόν διατίθενται από τον Ο.Σ.Ε. θα μεταφέρονται επί τόπου των έργων με μέσα του ΟΣΕ. Οι φορτοεκφορτώσεις θα γίνονται από τον Ανάδοχο.
4. Δεδομένου ότι οι εργασίες εκτελούνται σε σιδηροδρομικό σταθμό υπό λειτουργία, ο ανάδοχος θα πρέπει να λαμβάνει κάθε δυνατό μέτρο προστασίας του επιβατικού κοινού, σύμφωνα και με τις οδηγίες της Επίβλεψης, καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης του έργου. Ιδιαίτερα δε η πρόσβαση του επιβατικού κοινού στα κρηπιδώματα, δεδομένου ότι γίνεται από διάδρομο που συνορεύει με το κτίριο, στο οποίο θα γίνονται οι εργασίες, θα πρέπει να διασφαλιστεί η διακίνησή τους, είτε μέσω προσωρινής κατασκευής άλλου διαδρόμου, είτε μέσω κατασκευής ικριωμάτων και σκάφης συλλογής τυχόν υλικών από κατάρπτωση.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ (Π.Δ. 305/96)

Αυτό το ενδεικτικό παράδειγμα Σχεδίου Ασφάλειας & Υγείας (ΣΑΥ) βασίστηκε στις απαιτήσεις του ΠΔ 305/96, στο προτεινόμενο από το ΤΕΕ υπόδειγμα και σε ορισμένες ειδικές απαιτήσεις του Ο.Σ.Ε. Σκοπός του είναι να βοηθήσει τους Αναδόχους Μελετών και/ή Κατασκευής στην προετοιμασία ενός επαρκούς ΣΑΥ για τα έργα τους και κατά συνέπεια να διευκολύνει την παρακολούθηση της διαδικασίας αυτής από τον Ο.Σ.Ε..

Επειδή αυτό δεν αποτελεί νομικό κείμενο, σε περίπτωση οποιασδήποτε αμφισβήτησης, το ΠΔ 305/96 ή οποιοδήποτε άλλο νομοθέτημα υπερισχύει. Σε κάθε περίπτωση το κείμενο αυτό δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την ευθύνη που έχει για την κατά νόμο πληρότητα, σαφήνεια και εν γένει απαιτούμενη ποιότητα του ΣΑΥ που θα εκπονήσει.

ΜΕΡΟΣ Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

- 1.1 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΕΛΑΤΗ
- 1.2 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ
Ανάδοχος Μελέτης ή Κατασκευής
- 1.3 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ
Συντονιστής Ασφάλειας και Υγείας, για το στάδιο της μελέτης ή της κατασκευής

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- 2.1 ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
Όπως γράφεται στη Σύμβαση
- 2.2 ΑΚΡΙΒΗΣ ΘΕΣΗ / ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
Θέση εργοταξίου(ων) – Διεύθυνση κύριων εργοταξιακών εγκαταστάσεων
- 2.3 ΕΙΔΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
Π.χ. Υποδομή (επιχώματα, γέφυρες, σήραγγες κλπ), Επιδομή (στρώση γραμμής), Σιδηροδρομικός Σταθμός (Σ.Σ.), Άνω Διάβαση, Η/Μ κλπ.

ΣΗΜ: Στο τμήμα αυτό απλά προσδιορίζεται το έργο – αναλυτική περιγραφή δίνεται στο Μέρος Β.

Στα ΣΑΥ (Μελέτης) οι παράγραφοι 2.2 & 2.3 θα συμπληρωθούν μόνο στο βαθμό που τα ζητούμενα στοιχεία είναι γνωστά.

Τα στοιχεία θα πρέπει να ενημερωθούν, εάν είναι απαραίτητο, καθώς το έργο αναπτύσσεται (π.χ. σε περίπτωση μίας μελέτης που χωρίζεται σε περισσότερες από μία συμβάσεις κατασκευής)

ΜΕΡΟΣ Β. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ & ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΟΔΟΙ

- Θέση και είδη οδών (εθνικές, τοπικές, αγροτικές κλπ.)
- Πυκνότητα κυκλοφορίας – Δυνατότητα παρακάμψεων

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ(ΕΣ) ΓΡΑΜΜΗ(ΕΣ) ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Θέση γραμμής(ών) – Συχνότητα δρομολογίων
Ιδιαίτεροι κίνδυνοι (π.χ. ηλεκτροκίνηση, αμφίδρομη σηματοδότηση)

ΥΠΟΓΕΙΑ Η΄ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΑ ΔΙΚΤΥΑ

Ηλεκτρικό δίκτυο (τάση), αγωγοί ύδρευσης/αποχέτευσης, αγωγοί φυσικού αερίου κλπ.
Ανάγκη για παράκαμψη.

ΟΙΚΙΣΜΟΙ, ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ/ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΛΠ.

Θέση παρακείμενων κατασκευών.
Χρήσεις που μπορεί να επηρεάσουν την πρόοδο των εργασιών.
Ανάγκη για κατεδάφιση ή για λήψη ειδικών μέτρων ασφαλείας για την προστασία του κοινού και του προσωπικού του εργοταξίου.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ Η΄ ΑΛΛΑ ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ/ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Μολυσμένα εδάφη/ύδατα. Ύπαρξη φυσικών αερίων. Σεισμικότητα.

ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Π.χ. Για εργασίες σε υπάρχοντες σιδηροδρομικούς σταθμούς ή σε άλλες κατασκευές, τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να αφορούν δίκτυα, υλικά, πιθανούς κινδύνους για το κοινό κλπ.

ΣΗΜ: Σε αυτό το τμήμα πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία και να προσδιορίζονται αυτά που λείπουν και οι τρόποι με τους οποίους θα συγκεντρωθούν. Πολλά από τα παραπάνω στοιχεία μπορούν να συγκεντρωθούν κατά την προμελέτη και να παρουσιάζονται πάνω σε ένα τοπογραφικό σχέδιο του χώρου εργασιών, το οποίο να επισυνάπτεται ή να γίνεται παραπομπή σε αυτό.

ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΘΕ ΦΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ)

ΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΣΗΜ: Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε ταυτόχρονες ή διαδοχικές εργασίες που μπορεί να αποτελούν πηγές κινδύνων και στον προσδιορισμό δραστηριοτήτων που πρέπει να τελειώσουν πριν από την έναρξη κάποιων άλλων.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Λεπτομερής περιγραφή των φάσεων του έργου, συμπεριλαμβανομένων βοηθητικών δραστηριοτήτων (όπως εγκατάσταση εργοταξίου, μεταφορές, κατεδαφίσεις κλπ).

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε φάσεις που απαιτούν εφαρμογή ειδικών μεθόδων εργασίας ή χρήση επικίνδυνων υλικών.

Στην περιγραφή κάθε φάσης πρέπει να περιλαμβάνεται μία σύντομη παρουσίαση της μεθόδου εργασίας και των απαιτούμενων μηχανημάτων.

ΣΗΜ: Στα ΣΑΥ (Μελέτης) μόνο τα γνωστά ή προτεινόμενα στοιχεία πρέπει να αναφέρονται στο τμήμα αυτό. Οποιαδήποτε αλλαγές των παραπάνω στοιχείων στα ΣΑΥ (Κατασκευής) πρέπει να είναι δικαιολογημένη.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ / ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο προσδιορισμός πηγών κινδύνου, η εκτίμηση των κινδύνων αυτών και ο σχεδιασμός των μέτρων περιορισμού τους πρέπει να ξεκινά από το στάδιο σύλληψης της μελέτης και να συνεχίζει στο στάδιο αναλυτικής μελέτης και στο στάδιο κατασκευής.

Στο στάδιο σύλληψης της μελέτης οι περισσότερες πηγές κινδύνου θα αναφέρονται στη μελλοντική χρήση του έργου (π.χ. εξασφάλιση οδών διαφυγής από τις σήραγγες σε περίπτωση πυρκαγιάς) και στις αλληλεπιδράσεις διαφορετικών έργων (π.χ. μελλοντικές απαιτήσεις ηλεκτροκίνησης).

Στο στάδιο αναλυτικής μελέτης τα κύρια θέματα θα είναι η δυνατότητα κατασκευής και συντήρησης του έργου.

Κατά τη διάρκεια της κατασκευής θα απαιτηθεί αναλυτική εκτίμηση των δραστηριοτήτων της κατασκευής που θα οδηγήσει σε συγκεκριμένες διαδικασίες.

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο Μέρος Β, οι πηγές κινδύνου πρέπει να προσδιοριστούν και να αξιολογηθούν. (Αυτή είναι στην ουσία η **γραπτή εκτίμηση κινδύνου** που απαιτείται επίσης από το ΠΔ17/96). Στο Παράρτημα Β δίνεται ένας ενδεικτικός κατάλογος πηγών κινδύνου που μπορεί να προσδιοριστούν κατά τη μελέτη ή κατά την κατασκευή.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί η ανάλυση των πηγών κινδύνου και η μέθοδος αξιολόγησης που προτείνεται στο υπόδειγμα του ΤΕΕ, καθώς επίσης και οποιαδήποτε άλλη μέθοδος, ποσοτική ή ποιοτική, επαρκώς τεκμηριωμένη. Η προτεινόμενη ποιοτική μέθοδος του Ο.Σ.Ε. δίνεται στο Παράρτημα Γ.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ / ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Με βάση την παραπάνω εκτίμηση, οι κίνδυνοι κατηγοριοποιούνται και δίνεται προτεραιότητα στα μέτρα πρόληψης των πιο άμεσων, πιθανών και σοβαρών κινδύνων, μέσω ενός **προγράμματος προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας**, όπως απαιτείται στο ΠΔ 17/96.

Τα μέτρα περιορισμού των κινδύνων πρέπει να καλύπτουν τα θέματα που παρατίθενται στη συνέχεια από το (i) έως το (viii). Πρέπει να είναι συγκεκριμένα και να αναφέρονται στις πραγματικές συνθήκες κάθε έργου. (Δες επίσης τις γενικές αρχές πρόληψης που αφορούν θέματα ασφάλειας και υγείας, όπως παρουσιάζονται στο ΠΔ 17/96, άρθρο 7).

Εξάλειψη κινδύνου / Αντικατάσταση με λιγότερο επικίνδυνο

Μείωση του κινδύνου με τεχνικά μέτρα, δίνοντας προτεραιότητα στα συλλογικά έναντι των ατομικών μέτρων

Απομόνωση της πηγής του κινδύνου

Εφαρμογή αρχών εργονομίας

Εισαγωγή συστημάτων ασφαλούς εργασίας

Εκτός από τα παραπάνω μέτρα περιορισμού του κινδύνου, τα ακόλουθα πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπόψη:

Καθοδήγηση, ενημέρωση και εκπαίδευση προσωπικού

Μέσα ατομικής προστασίας

Σήματα ασφαλείας

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Για το τμήμα αυτό, πρέπει να συμπληρώνονται τα Έντυπα 1 και/ή 2, για τα ΣΑΥ (Μελέτης) και (Κατασκευής) αντίστοιχα, με βάση τις ακόλουθες οδηγίες. Τα δύο Έντυπα δίνονται στο Παράρτημα Α.

Το Έντυπο 1 συμπληρώνεται κατά το στάδιο της μελέτης και περιλαμβάνει:

Πηγές κινδύνου που προσδιορίζονται αρχικά στο στάδιο σύλληψης της μελέτης με την αξιολόγησή τους βασισμένη σε μία κλίμακα Χαμηλού/Μέσου/Υψηλού κινδύνου.

Ενέργειες (σχεδιαστικές επιλογές) που λαμβάνονται για να εξαλείψουν ή να μειώσουν τους παραπάνω κινδύνους

Εναπομεινάντες κίνδυνοι ή νέοι κίνδυνοι που προκύπτουν από τις παραπάνω ενέργειες, με την αξιολόγησή τους βασισμένη σε μία κλίμακα Χαμηλού/Μέσου/Υψηλού κινδύνου.

Προτάσεις για μέτρα περιορισμού των εναπομεινάντων κινδύνων.

ΣΗΜ: Οι Μελετητές πρέπει να προτείνουν, τουλάχιστον σε γενικά πλαίσια, ενέργειες που θα μπορούσαν να ακολουθηθούν από τον Ανάδοχο της Κατασκευής για να μειωθούν οι κίνδυνοι της κατασκευής σε αποδεκτά επίπεδα. Αυτές οι προτάσεις δείχνουν ότι ο μελετητής έχει σκεφτεί ένα τρόπο ασφαλούς εκτέλεσης των εργασιών. Οι ενέργειες δεν πρέπει να είναι υποχρεωτικές για τον Ανάδοχο Κατασκευής. Ωστόσο οποιοδήποτε εναλλακτικό μέτρο πρέπει να δικαιολογείται.

Το Έντυπο 2 συμπληρώνεται για το στάδιο της κατασκευής και περιλαμβάνει:

i Εντοπισμένες πηγές κινδύνων, ειδικές για τις κατασκευαστικές δραστηριότητες, με την αξιολόγησή τους βασισμένη σε μία κλίμακα Χαμηλού/Μέσου/Υψηλού κινδύνου.

Μέτρα περιορισμού των εναπομεινάντων κινδύνων.

ΣΗΜ: Τα μέτρα περιορισμού των κινδύνων μπορεί να προκύπτουν από την ελληνική νομοθεσία υγείας και ασφάλειας, ωστόσο πρέπει να δοθεί έμφαση σε πρακτικά μέτρα ασφάλειας σχετικά με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε έργου.

ΜΕΡΟΣ Γ: ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

(μόνο για τη φάση της κατασκευής)

Οι παράμετροι σχεδιασμού, οι υπολογισμοί και τα σχέδια όλων των προσωρινών εργασιών που πρέπει να μελετηθούν από τον Ανάδοχο Κατασκευής θα πρέπει να παρατίθενται σε αυτό το τμήμα. Για παράδειγμα:

Μελέτες ικριωμάτων,

Μελέτες κατεδαφίσεων, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης κατασκευών που έχουν κατεδαφιστεί μερικώς,
Μελέτες αντιστηρίξεων εκσκαφών,
Κυκλοφοριακές μελέτες,
Προσωρινές παρακάμψεις δικτύων

ΜΕΡΟΣ Δ: ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ

(μόνο για τη φάση της κατασκευής)

Τα σχεδιαγράμματα αυτά πρέπει να επισυνάπτονται στο ΣΑΥ (Κατασκευής) και πρέπει επίσης να αναρτώνται σε εμφανείς θέσεις στους χώρους εργασίας. Τα σχεδιαγράμματα αυτά πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να είναι κατανοητά στους εργαζόμενους. Οι πληροφορίες που θα περιλαμβάνουν θα αφορούν:

Πρόσβαση στο εργοτάξιο

Πρόσβαση στους διάφορους χώρους εργασίας

Διαδρόμους κυκλοφορίας για πεζούς και οχήματα

Ζώνες στις οποίες απαιτείται χρήση συγκεκριμένων μέσων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ).

Χώρους αποθήκευσης και απόρριψης μπαζών

Χώρους υγιεινής και πρώτων βοηθειών

Θέσεις πυροσβεστήρων και άλλων μέσων αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων

Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις

Μόνιμα και προσωρινά δίκτυα

ΜΕΡΟΣ Ε: ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Για κάθε έργο, πρέπει να ετοιμάζεται ένα Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης και να κοινοποιείται σε όλο το προσωπικό. Το Σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα θέματα:

1. ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Στο τμήμα αυτό πρέπει να παρουσιάζονται οι πιο πιθανές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για την φάση της κατασκευής, π.χ. ατυχήματα, πυρκαγιές, πλημμύρες, καταρρεύσεις, σιδηροδρομικά ατυχήματα κλπ.

2. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΣΑ/ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Εδώ πρέπει να αναφέρονται όλα τα μέσα που είναι διαθέσιμα για την αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης (πυροσβεστήρες, μέσα πρώτων βοηθειών, τηλέφωνα, λοιπός εξοπλισμός όπως αντλίες, γερανοί, γεννήτριες κλπ.), καθώς και οι προτεινόμενες ενέργειες για κάθε περίπτωση (διαδικασία εκκένωσης, χώροι συγκέντρωσης, πυρόσβεση κλπ.).

Όλες οι σχετικές πληροφορίες πρέπει να φαίνονται στα Σχεδιαγράμματα του εργοταξίου (Δες Μέρος Δ).

3. ΑΤΟΜΑ ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

Τα ονόματα και οι αρμοδιότητες καθενός από τα ακόλουθα πρόσωπα, πρέπει να δίνονται με σαφήνεια:

Ορισμένος Συντονιστής Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης

Ομάδα Πυρόσβεσης

Ομάδα Παροχής Πρώτων Βοηθειών

Προσωπικό Ασφαλείας (Τεχνικός Ασφαλείας, Γιατρός, Νοσοκόμες)

Εργοδηγοί / Μηχανικοί

Φύλακες

4. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ / ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Τηλέφωνα Έκτακτης Ανάγκης

Προσωπικό του Αναδόχου και της Επίβλεψης που πρέπει να ενημερωθεί σε κάθε περίπτωση

Εξωτερικές Υπηρεσίες, όπως Πυροσβεστική ή Νοσοκομεία, και Αρχές, όπως Αστυνομία

ΣΗΜ: Αν και το Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης πρέπει να αναπτυχθεί πλήρως στη φάση της Κατασκευής, οι βασικές του απαιτήσεις, κυρίως η παράγραφος Ε.1, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται επίσης στο ΣΑΥ (Μελέτης).

ΜΕΡΟΣ ΣΤ: ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Σε αυτό το μέρος δίνονται στοιχεία για το Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας του Αναδόχου, το οποίο πρόκειται να εφαρμοστεί στο έργο. Και οι Ανάδοχοι Μελετών και οι Ανάδοχοι Κατασκευής πρέπει να εφαρμόζουν τέτοια συστήματα που να καλύπτουν τα πέντε κύρια σημεία που παρατίθενται πιο κάτω.

Ο Ο.Σ.Ε. δίνει μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση οργανωμένων Συστημάτων Διαχείρισης

Ασφάλειας, τα οποία βασίζονται στην τήρηση αρχείων, ώστε να επιτευχθούν ικανοποιητικά επίπεδα σε θέματα ασφάλειας και υγείας. Όλα τα Συστήματα Διαχείρισης Ασφάλειας πρέπει να εξασφαλίζουν την τήρηση της σχετικής νομοθεσίας, έχοντας όμως ως στόχο τη συνεχή βελτίωση.

Η έκταση και η ανάλυση κάθε τέτοιου συστήματος εξαρτάται από το έργο του αναδόχου (μελέτη ή κατασκευή), γενικά όμως τα ακόλουθα απαιτούνται για την ανάπτυξη ενός Συστήματος Διαχείρισης Ασφάλειας:

1. **ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ:** Το πρώτο βήμα ενός επιτυχημένου συστήματος διαχείρισης ασφαλείας είναι μια γραπτή δήλωση δέσμευσης της Διοίκησης κάθε αναδόχου εταιρίας ή κοινοπραξίας, σχετικά με την πολιτική που θα ακολουθηθεί για την υγεία και την ασφάλεια του προσωπικού της και τρίτων, και τα μέσα που θα διατεθούν για το σκοπό αυτό.

2. **ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ:** Για μια αποτελεσματική Πολιτική Ασφαλείας, πρέπει να αναμιχθεί όλο το προσωπικό, ώστε να αναπτυχθεί σταδιακά ένα κλίμα θετικό για τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Για το σκοπό αυτό απαιτούνται τα ακόλουθα:

Καθορισμός αρμοδιοτήτων και καθηκόντων κάθε θέσης εργασίας.

Εκπαίδευση όλου του προσωπικού

Στο τμήμα αυτό πρέπει να παρατίθενται οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κάθε θέσης και το σύστημα με το οποίο οι ανάγκες αυτές αναγνωρίζονται και παρέχεται εκπαίδευση. Πρέπει επίσης να περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο ενημερώνεται το προσωπικό που έρχεται στο εργοτάξιο για πρώτη φορά σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας και υγείας που εφαρμόζονται και τις σχετικές διαθέσιμες εγκαταστάσεις.

Διανομή οδηγιών, διαδικασιών και άλλων πληροφοριών σε όλο το προσωπικό.

Συχνότητα και στόχος συσκέψεων και επαφών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

3. **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ:** Ο Ανάδοχος πρέπει να θέτει συγκεκριμένους στόχους για τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να είναι μετρήσιμοι και ρεαλιστικοί και πρέπει να συμφωνούν με όλες τις νομικές και συμβατικές απαιτήσεις. Παραδείγματα τέτοιων στόχων είναι: Συχνότητα αναθεωρήσεων ΣΑΥ/ΦΑΥ, Συσκέψεις ασφαλείας, Εκπαιδεύσεις ασφαλείας, Επιθεωρήσεις ασφαλείας, Μετρήσεις παραγόντων εργασιακού περιβάλλοντος, Δείκτες Συχνότητας-Σοβαρότητας Ατυχημάτων, Παρ' ολίγον ατυχήματα, Προδιαγραφές και συχνότητα ελέγχου/αντικατάστασης μέσω ατομικής προστασίας, Επίπεδα θορύβου, φωτισμού, αερισμού κλπ. Διαδικασίες για την επίτευξη των στόχων πρέπει να καθορίζονται και να περιλαμβάνονται στο Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας.

4. **ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ & ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ:** **Η απόδοση ενός συστήματος διαχείρισης ασφαλείας μπορεί να μετρηθεί με δύο μεθόδους:**

Με την προληπτική παρακολούθηση, που περιλαμβάνει επιθεωρήσεις ασφαλείας, έλεγχο αρχείων, μέτρηση παραγόντων, έλεγχο διαφόρων θεμάτων για τα οποία έχουν τεθεί στόχοι.

Με τη διερεύνηση ατυχημάτων, παρ' ολίγον ατυχημάτων, ζημιών

Και με τις δύο μεθόδους, πρέπει πάντα να βγαίνουν συμπεράσματα που να αφορούν την απόκλιση από τους στόχους (νέοι ή εναπομείναντες κίνδυνοι, μη τήρηση κανονισμών και μέτρων ασφαλείας, ελλιπής ενημέρωση κλπ.) και πρέπει να καθορίζονται οι διορθωτικές ενέργειες.

ΣΗΜ: Στο ΣΑΥ πρέπει να περιλαμβάνεται ένας σύντομος κατάλογος των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται σε κάθε περίπτωση.

5. **ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ:** Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του συστήματος διαχείρισης ασφαλείας, πρέπει να οδηγούν στην αναθεώρηση και βελτίωσή του. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να διεξάγονται εσωτερικές και εξωτερικές επιθεωρήσεις, όπως είναι η Μηνιαία Βαθμολόγηση της Ασφάλειας Εργοταξίου, που γίνεται από τους Επιβλέποντες Κατασκευής του Ο.Σ.Ε.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις του Ο.Σ.Ε για το μέρος αυτό του ΣΑΥ (ανεξάρτητα από το είδος και το μέγεθος του έργου) είναι:

Πολιτική Ασφαλείας του Αναδόχου

Καθήκοντα Ασφάλειας και Υγείας του Δ/ντή Έργου, των Μηχανικών, του Συντονιστή Ασφάλειας και Υγείας, του Τεχνικού Ασφαλείας, του Γιατρού Εργασίας, είτε πρόκειται για έργο μελέτης, είτε για κατασκευή.

Διαδικασίες για:

Δήλωση Ατυχημάτων

Εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων γενικών οδηγιών Ασφάλειας και Υγείας για όλο το προσωπικό.

Αναθεώρηση ΣΑΥ/ΦΑΥ

Διευθετήσεις για την παρακολούθηση και αναθεώρηση του επιπέδου ασφαλείας και υγείας.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α
ΕΝΤΥΠΟ 1**

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΛΕΤΗΤΗ									
Πηγή Κινδύνου	Αρχική Εκτίμηση Κινδύνου			Ενέργειες Περιορισμού του Κινδύνου από το Μελετητή	Υπογραφή του Συντονιστή Ασφάλειας & Υγείας που βεβαιώνει ότι ολοκληρώθηκαν οι Ενέργειες Περιορισμού του Κινδύνου από το Μελετητή	Εκτίμηση Εναπομείναντων Κινδύνων			Ενέργειες Περιορισμού του Κινδύνου που μπορούν να αναληφθούν από τον Ανάδοχο Κατασκευής ώστε να επιτευχθούν αποδεκτά επίπεδα κινδύνου
	X	M	Y			X	M	Y	

ΕΝΤΥΠΟ 2

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ								
Πηγή Κινδύνου	Αρχική Εκτίμηση Κινδύνου			Ενέργειες Περιορισμού του Κινδύνου από τον Ανάδοχο Κατασκευής	Εκτίμηση Εναπομείναντων Κινδύνων			Υπογραφή του Συντονιστή Ασφάλειας & Υγείας που να βεβαιώνει ότι οι Ενέργειες και οι Εναπομείναντες Κίνδυνοι είναι αποδεκτά
	X	M	Y		X	M	Y	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΠΗΓΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟΥΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Υπόγεια δίκτυα	Εργασίες κατεδάφισης
Εναέρια δίκτυα	Φυσικό αέριο
Μολυσμένα εδάφη	Αστικές περιοχές / κοινό
Μολυσμένα ύδατα	Σιδηρόδρομος
Οδοί πυκνής κυκλοφορίας / Μεταφορά επικίνδυνων υλικών	Εργασίες σε ύψη (π.χ. κατασκευή άνω διάβασης ή στεγάστρων σιδ/κού σταθμού)
Εργασίες και εγκαταστάσεις κοντά σε ηλεκτρισμό (π.χ. ηλεκτροδοτούμενο σιδηροδρομικό δίκτυο)	Βιομηχανικές Περιοχές / Επικίνδυνες εκπομπές, υλικά, απόβλητα κλπ
Υπόγειες εργασίες	Ασυνήθιστες μέθοδοι εργασίας (π.χ. χρήση ειδικού μηχανήματος ή εφαρμογή ειδικής μεθόδου συγκολλήσεως κλπ.)
Εργασίες που απαιτούν χρήση ή επαφή με επικίνδυνα υλικά (εκρηκτικά, αμίαντος, κατασκευαστικά υλικά κλπ.)	

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΠΗΓΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟΥΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Όσοι από τους παραπάνω κινδύνους δεν εξαιρέθηκαν από το στάδιο της μελέτης	Κίνδυνοι από μηχανήματα ή εξοπλισμό
Εκσκαφές	Χρήση επικίνδυνων υλικών
Ικρίωματα	Πυρκαγιά/έκρηξη
Συγκολλήσεις/Κοπές	Δυσμενείς εργασιακές συνθήκες (καιρικές συνθήκες, θόρυβος, σκόνη κλπ)
Ανυψώσεις/φορτώσεις	Κίνδυνοι από ηλεκτρισμό
Μεταφορές/κυκλοφορία οχημάτων	Έκθεση τρίτων σε θόρυβο, σκόνη κλπ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Εκτίμηση Κινδύνων				
Πιθανότητα	Πιθανό να εμφανιστεί αρκετές φορές στο έργο	Πιθανό να εμφανιστεί τουλάχιστον μία φορά στο έργο	Μπορεί να εμφανιστεί μία φορά στο έργο	Απίθανο να εμφανιστεί στο έργο
Σοβαρότητα				
Σοβαρός τραυματισμός ή θάνατος πολλών ατόμων	Υψηλός	Υψηλός	Υψηλός	Μέτριος
Σοβαρός τραυματισμός ή θάνατος ενός ατόμου ή ελαφρός τραυματισμός πολλών ατόμων	Υψηλός	Υψηλός	Μέτριος	Χαμηλός
Ελαφρύς τραυματισμός ενός ατόμου	Μέτριος	Μέτριος	Χαμηλός	Χαμηλός

ΦΑΚΕΛΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ (Π.Δ. 305/96)

Αυτό το ενδεικτικό παράδειγμα Φακέλου Ασφάλειας & Υγείας (ΦΑΥ) βασίστηκε στις απαιτήσεις του ΠΔ 305/96, στο προτεινόμενο από το ΤΕΕ υπόδειγμα και σε ορισμένες ειδικές απαιτήσεις του Ο.Σ.Ε. Σκοπός του είναι να βοηθήσει τους Αναδόχους Μελετών να ετοιμάσουν μία πρώτη πρόταση για το περιεχόμενο του ΦΑΥ και τους Αναδόχους της Κατασκευής να ολοκληρώσουν τον ΦΑΥ με όλα τα στοιχεία που θα είναι χρήσιμα στη μελλοντική χρήση, συντήρηση, μετατροπή, κατεδάφιση του έργου.

Επειδή αυτό δεν είναι νομικό κείμενο, σε περίπτωση οποιασδήποτε αμφισβήτησης, το ΠΔ 305/96 ή οποιοδήποτε άλλο νομοθέτημα υπερισχύει. Σε κάθε περίπτωση το κείμενο αυτό δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την ευθύνη που έχει για την κατά νόμο πληρότητα, σαφήνεια και εν γένει απαιτούμενη ποιότητα του ΣΑΥ που θα εκπονήσει.

ΜΕΡΟΣ Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

1.1 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΕΛΑΤΗ

1.2 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΔΟΧΩΝ

Εδώ πρέπει να παρατίθενται τα στοιχεία όλων των Αναδόχων, Μελέτης και Κατασκευής, που συμμετείχαν στο συγκεκριμένο έργο.

1.3 ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Εδώ πρέπει να παρατίθενται τα στοιχεία όλων των Συντονιστών Ασφάλειας και Υγείας, Μελέτης και Κατασκευής, που συμμετείχαν στο συγκεκριμένο έργο.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

2.1 ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Όπως γράφεται στη Σύμβαση

2.2 ΑΚΡΙΒΗΣ ΘΕΣΗ / ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

3. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΕΩΝ / ΤΕΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Κατά την εξέλιξη του έργου σε αυτό το μέρος του ΦΑΥ μπορούν να υπάρχουν αναφορές σε άλλα έγγραφα, όπως είναι τα τεύχη δημοπράτησης, ώστε να αποφευχθούν επαναλήψεις. Ο τελικός ΦΑΥ όμως πρέπει να είναι ολοκληρωμένος, χωρίς αναφορές σε άλλα έγγραφα, εκτός και εάν ο Ο.Σ.Ε. καθιερώσει ένα σύστημα που θα διευκολύνει να εντοπίζονται οι παραπομπές σε άλλα αρχεία.

1. ΣΧΕΔΙΑ

ΣΗΜ 1: Στην περίπτωση ενός ΦΑΥ (Μελέτης) αυτά μπορούν να είναι τα αρχικά σχέδια μαζί με μια υπενθύμιση για τον Ανάδοχο της Κατασκευής να τα αντικαταστήσει με τα πριν από την παράδοση του ΦΑΥ στον Πελάτη.

ΣΗΜ 2: Οποιοιδήποτε ειδικοί κίνδυνοι, όπως η θέση των εγκαταστάσεων, δικτύων κλπ., πρέπει να φαίνονται στα σχέδια.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΣΤΑΤΙΚΑ / ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΣΗΜ: Έμφαση απαιτείται να δοθεί σε ειδικές μεθόδους που πιθανόν να ενέχουν κινδύνους για μελλοντικές εργασίες μετατροπών ή κατεδάφισης, π.χ. προεντεταμένα στοιχεία.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
ΔΕΛΤΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ
ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ/ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ
ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΗ
ΕΚΚΕΝΩΣΗ
ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΟΣΕ